

سال چهاردهم
شماره ۱۳۶۰۱
یکشنبه
۲۶ ثور ۱۴۰۰
۱۶ می ۲۰۲۱
قیمت: ۲۰۰ افغانی

صبح ۸

روایت دیروز آئینه امروز نوید فردا

افزایش متقاضیان واکسین کرونا؛
دسترخوان ملی هنوز
در سایه تهدیدات امنیتی
است

۷

غضنفر بانک
GHAZANFAR BANK

ماستر کریدت کارت
Master Credit Card

مصنوع و راحت
جلوگیری از حمل پول نقد
مدیریت آسان پرداخت ها
بهترین نحوه پرداخت در سراسر جهان

MasterCard | American Express | CSC | In | F | @

با آتش بس یا بی آتش بس خون در افغانستان جاری است

۳

شکایت عبدالرووف از حکومت:

اگر اجازه می‌دادید که پدرم پول را جمع کند، حال آزاد می‌شدم

۷

در شرایط صلح، از ادبیات خصمانه پرهیز شود

حمدالله محب، مشاور امنیت ملی کشور، در سفرش به ننگرهار، خطاب به پاکستان سخنان تند و هشدار آمیزی داشت. او گفت که پاکستان با استفاده از یک گروه «قدرت طلب» در صدد گسترش مرزهایش در داخل افغانستان است. آقای محب با لحنی تند از «اهداف شوم» پاکستان برای افغانستان سخن گفت که به باور وی این اهداف به همه معلوم است.

۴

یک مکتب در هلمند آتش زده شد

۸ صبح، کابل: پولیس هلمند می‌گوید که یک مکتب از سوی افراد ناشناس در ولسوالی نهرسراج این ولایت به آتش کشیده شده است. محمدزمان همدرد، سخنگوی پولیس هلمند روز شنبه، بیست و پنجم ثور، به روزنامه ۸ صبح گفت که این مکتب شب هنگام در ساحه سمینار ولسوالی نهرسراج آتش زده شد. به گفته او، در این مکتب صدها دانش‌آموز درس می‌خواندند و در اثر آتش‌سوزی ساختمان و همه کتاب‌های درسی سوخته است. عاملان آتش زدن این مکتب تاکنون مشخص نشده‌اند. مسوولیت آن را نیز فرد و یا گروهی بر عهده نگرفته است. در گذشته طالبان متهم بودند که مکتب را در ساحات زیر کنترل خود و در مناطقی که اهداف حمله آن‌ها بودند، آتش می‌زدند. گروه طالبان اما همواره اتهام‌های آتش زدن مکتب را رد کرده است. گفتنی است که هلمند در هفته پیش از عید شاهد حمله گسترده طالبان بود.

۴

ویروس کرونا؛
وضعیت
مهاجران افغان
در هند

۴

فروش یک باب اپارتمان واقع خوشحال خان مینه

یک باب اپارتمان به مساحت {160.5 متر مربع} واقع {خوشحال خان مینه، کابل - افغانستان} به قیمت مناسب به فروش رسانیده میشود. ضرورت مندان و اشخاصیکه خواهان خریداری آن باشد به شماره تلفون های ذیل تماس گرفته معلومات اخذ نمایند.

+93 (0)797888154 / +93 (0)798888802

پرواز های کابل استانبول و برعکس آن
هر هفته به روز های جمعه

قیمت تکت رفت
190 USD

flyariana.com | Ariana Afghan Airlines | flyariana.official | +93 (0) 790 07 1333 | 1333

اریانا افغان هوایی شرکت
ARIANA AFGHAN AIRLINES

تلاش صادقانه برای اجماع داخلی؛ گذار از خطر و استفاده از فرصت

رئیس جمهور غنی در بیانیه‌ای که به مناسبت عید فطر در حضور شماری از سیاست‌مندان و رییسان هردو مجلس پارلمان ایراد کرد، درباره فرصت پیش آمده صلح و نیاز به اجماع سیاسی سخن گفت. او در این بیانیه از طالبان خواست که جمهوری و امارت در لویه‌جرگه درباره ناهنجاری‌های افغانستان بحث کنند. او هم‌چنان با اشاره به بیانیه عیدی منسوب به ملا هبت‌الله، رهبر طالبان گفت که طالبان از مردم افغانستان طلب تسلیمی نکنند و جانب دولت نیز چنین درخواستی از طالبان ندارد؛ بلکه جانب دولت خواستار ادامه بحث و گفت‌وگوی مشترک درباره فرصت پیش آمده برای صلح است.

رئیس جمهور هم‌چنان در این بیانیه به اجماع سیاسی تأکید کرد و به طالبان گفت که شما شاهد حضور تمام اقشار و جریان‌های سیاسی بر محور صلح و دفاع از نظم کنونی خواهید بود. او در این بیانیه از حامد کرزی، رئیس جمهور پیشین و عبدالله، رئیس شورای عالی مصالحه ملی برای تلاش در جهت ایجاد اجماع سیاسی سپاس‌گزاری کرد.

خواست مردم افغانستان و گروه‌های سیاسی در شرایطی که نیروهای خارجی از افغانستان خارج می‌شوند، از رئیس جمهور این بود که در جهت رسیدن به اجماع سیاسی در میان گروه‌های صاحب نفوذ صادقانه تلاش کند. هرگونه تلاش برای پراکنده‌گی نیروهای سیاسی در شرایط کنونی به نفع مردم و کشور نیست. بر همین اساس، در یک هفته اخیر رئیس جمهور غنی با وساطت حامد کرزی، عبدالله عبدالله و شماری دیگر از سیاستمداران تأثیرگذار افغانستان، دیدار با رهبران سیاسی افغانستان را آغاز کرده است.

در روز اول عید، رئیس جمهور با وساطت حامد کرزی با گلبدین حکمتیار دیدار داشته است. این دیدار را می‌توان تلاشی برای آب‌کردن یخ‌های سیاسی میان رهبران سیاسی افغانستان یاد کرد. هم‌چنان اطلاعاتی که به ۸ صبح رسیده است می‌رساند که رئیس جمهور با حامد کرزی، رسول سیاف و عبدالله عبدالله برای تشکیل شورای عالی دولت بحث و گفت‌وگو کرده است. در این دیدارها روی چگونه‌گی کار و اعضای شورای عالی دولت بحث و تبادل نظر شده است.

این تلاش‌ها بیان‌گر آن است که رئیس جمهور غنی که پس از تشکیل حکومت توافقی جدید در بسیاری مسایل یک‌جانبه تصمیم گرفته بود، هم‌پیمان سیاسی‌اش را در تصمیم مهم شریک سازد و در کنار آن همان‌گونه که وزیر خارجه آمریکا در نامه معروفش یاد کرده بود، درباره مسایل کلان افغانستان با حامد کرزی، رسول سیاف و عبدالله عبدالله مشوره کند.

براساس توافق‌نامه سیاسی‌ای که در آغاز حکومت میان رئیس جمهور غنی و عبدالله عبدالله به امضا رسیده بود، قرار بود شورای عالی دولت تشکیل شود و این شورا که هدف تشکیل آن اجماع ملی خوانده شده، قرار است در مسایل مهم ملی به رئیس جمهور کشور مشوره بدهد.

رئیس جمهور افغانستان از آغاز حکومت جدید تاکنون از ایجاد این شورا جلوگیری کرده است. در کنار آن بسیاری از بندهای آن توافق‌نامه عملی نشد و این امر باعث آن شد که حکومت جدید از حمایت سیاسی لازم در میان مردم افغانستان برخوردار نشود.

از آغاز حکومت جدید تاکنون فاصله میان دو متولف سیاسی حکومت به گونه روزافزون افزایش یافته است. این شکاف به حدی بود که در برکناری‌های اخیر در شماری از وزارتخانه‌ها با عبدالله عبدالله مشورت نشد و این امر سبب شد که نگرانی از وضع شکننده حکومت به لحاظ سیاسی در میان مردم بیش‌تر شود.

رئیس جمهور غنی با درک این واقعیت تلاش‌هایی را در جهت ایجاد اجماع سیاسی مطابق توافق‌نامه سیاسی آغاز کرده است. اجماع سیاسی چیزی است که هم جهان به آن تأکید دارد و هم مردم افغانستان از حکومت انتظار عملی‌شدن آن را در شرایط حساس کنونی دارند.

امیدواری این است که رئیس جمهور غنی این بار با صداقت در این راه گام بردارد و در شرایط حساس کنونی بیش از این در جهت تفرقه سیاسی در چارچوب جمهوری ریسک نکند. چرا که هر گام ناسنجیده و هر تصمیم خودسرانه در شرایط کنونی عواقب ناگواری برای مردم و کشور در پی خواهد داشت.

رئیس جمهور افغانستان همان‌گونه که در بیانیه‌اش تأکید کرده است، باید نگاه تاکتیکی‌اش به سیاست را در شرایط کنونی کنار بگذارد و به عنوان یک رئیس جمهور مسوول تمام مردم افغانستان را در تصمیم کلان و سرنوشت‌ساز کشوری سهیم سازد. هرگونه حرکت تاکتیکی و استفاده‌جویانه در شرایط حساس کنونی می‌تواند به اعتماد مردم صدمه سنگین وارد کند و سرنوشت مردم را با خطر روبه‌رو سازد.

تمام تلاش‌ها برای انحصار قدرت و تصمیم یک‌جانبه در سال‌های گذشته پیامدی جز ایجاد فاصله بیش‌تر میان مردم در پی نداشته است. باید از تجارب ناکام گذشته پند گرفته شود.

رحمت‌الله نبیل: معاملات شرمناکی با پاکستان در جریان است

۸ صبح، کابل: رحمت‌الله نبیل، رئیس پیشین امنیت ملی کشور، اظهارات دو روز پیش حمدالله محب، مشاور امنیت ملی در ننگرهار را تلاشی برای تغییر افکار عمومی در آستانه معامله با پاکستان عنوان کرده است. محب در روز نخست عید اعلام کرد که پاکستان در صدد گسترش جغرافیای خود در داخل خاک افغانستان است. نبیل می‌گوید که هر زمانی که با پاکستان معامله‌ای صورت می‌گیرد، «احساسات وطن دوستی و ضد پاکستانی» مقامات به هدف تغییر افکار عمومی شدت می‌گیرد. به گفته او، این موضوع بارها ثابت شده است.

رئیس پیشین امنیت ملی مدعی شده است که در جریان سفر مقامات ارشد امنیتی بریتانیایی و پاکستانی به کابل، روی توافق تازه نظامی بحث شده است که شامل کاهش شمار ارتش کشور می‌شود.

نبیل روز شنبه، بیست‌وپنجم ژوئیه در رشته توییت‌هایی هرچند نام از حمدالله محب نبرده است، اما توییت وانکشی عبدالکریم خرم نسبت به سخنان محب را باز نشر کرده است. او گفته است که با میانجی‌گری انگلیسی‌ها «معامله شرمناک» در حال انجام است و برخی از آن‌ها تکمیل شده است. به گفته نبیل، این معامله‌ها به نفع اشخاص است، اما ضرر بزرگی برای افغانستان به شمار می‌رود.

به گفته نبیل، معاملاتی در زمینه آوردن خط دپورند به سوی افغانستان، کشیدن یک طرفه سیم خاردار، موافقت‌نامه «SOP» که براساس آن پاکستان دروازه‌ها و پوسته‌های جدید می‌سازد، از بین بردن مخالفان پاکستان زیر

نبیل روز شنبه، بیست‌وپنجم ژوئیه در رشته توییت‌هایی هرچند نام از حمدالله محب نبرده است، اما توییت وانکشی عبدالکریم خرم نسبت به سخنان محب را باز نشر کرده است. او گفته است که با میانجی‌گری انگلیسی‌ها «معامله شرمناک» در حال انجام است و برخی از آن‌ها تکمیل شده است. به گفته نبیل، این معامله‌ها به نفع اشخاص است، اما ضرر بزرگی برای افغانستان به شمار می‌رود.

به گفته نبیل، معاملاتی در زمینه آوردن خط دپورند به سوی افغانستان، کشیدن یک طرفه سیم خاردار، موافقت‌نامه «SOP» که براساس آن پاکستان دروازه‌ها و پوسته‌های جدید می‌سازد، از بین بردن مخالفان پاکستان زیر

نبیل روز شنبه، بیست‌وپنجم ژوئیه در رشته توییت‌هایی هرچند نام از حمدالله محب نبرده است، اما توییت وانکشی عبدالکریم خرم نسبت به سخنان محب را باز نشر کرده است. او گفته است که با میانجی‌گری انگلیسی‌ها «معامله شرمناک» در حال انجام است و برخی از آن‌ها تکمیل شده است. به گفته نبیل، این معامله‌ها به نفع اشخاص است، اما ضرر بزرگی برای افغانستان به شمار می‌رود.

به گفته نبیل، معاملاتی در زمینه آوردن خط دپورند به سوی افغانستان، کشیدن یک طرفه سیم خاردار، موافقت‌نامه «SOP» که براساس آن پاکستان دروازه‌ها و پوسته‌های جدید می‌سازد، از بین بردن مخالفان پاکستان زیر

به گفته نبیل، معاملاتی در زمینه آوردن خط دپورند به سوی افغانستان، کشیدن یک طرفه سیم خاردار، موافقت‌نامه «SOP» که براساس آن پاکستان دروازه‌ها و پوسته‌های جدید می‌سازد، از بین بردن مخالفان پاکستان زیر

به گفته نبیل، معاملاتی در زمینه آوردن خط دپورند به سوی افغانستان، کشیدن یک طرفه سیم خاردار، موافقت‌نامه «SOP» که براساس آن پاکستان دروازه‌ها و پوسته‌های جدید می‌سازد، از بین بردن مخالفان پاکستان زیر

به گفته نبیل، معاملاتی در زمینه آوردن خط دپورند به سوی افغانستان، کشیدن یک طرفه سیم خاردار، موافقت‌نامه «SOP» که براساس آن پاکستان دروازه‌ها و پوسته‌های جدید می‌سازد، از بین بردن مخالفان پاکستان زیر

به گفته نبیل، معاملاتی در زمینه آوردن خط دپورند به سوی افغانستان، کشیدن یک طرفه سیم خاردار، موافقت‌نامه «SOP» که براساس آن پاکستان دروازه‌ها و پوسته‌های جدید می‌سازد، از بین بردن مخالفان پاکستان زیر

به گفته نبیل، معاملاتی در زمینه آوردن خط دپورند به سوی افغانستان، کشیدن یک طرفه سیم خاردار، موافقت‌نامه «SOP» که براساس آن پاکستان دروازه‌ها و پوسته‌های جدید می‌سازد، از بین بردن مخالفان پاکستان زیر

اعتراض باشندگان میمنه به معرفی والی جدید؛

هواپیمای حامل داوود لغمانی بدون نشست از میدان هوایی فاریاب برگشت؟

۸ صبح، کابل: منابع مردمی در ولایت فاریاب می‌گویند که هواپیمای حامل محمدداوود لغمانی که قرار بود، امروز شنبه، بیست‌وپنجم ژوئیه، به عنوان والی فاریاب معرفی شود، بدون نشست از میدان هوایی دوباره بازگشته است.

باشنده‌گان شهر میمنه صبح روز شنبه پس از اعلام برنامه معرفی والی جدید فاریاب که تقرر وی مورد اعتراض حزب جنبش و هوادارانش است، در مقابل درب مقام ولایت فاریاب تجمع کردند. معترضان دروازه مقام ولایت را بستند و شعار دادند که نمی‌گذارند محمدداوود لغمانی به عنوان والی معرفی شوند.

آق‌محمد نوری، عضو شورای ولایتی فاریاب به روزنامه ۸ صبح گفت که تظاهرات مردم گسترده‌تر می‌شد که خبر رسیده است، هواپیمای حامل محمدداوود لغمانی از میدان هوایی برگشته است.

به گفته او، قرار بود که محمدداوود لغمانی روز شنبه معرفی شود.

از جانب دیگر، محمدظاهر انبیک، نماینده فاریاب در شورای عالی جوانان می‌گوید که منابعی از میدان هوایی به او گفته‌اند که هواپیمای حامل محمدداوود لغمانی بدون نشست، برگشته است. اداره مستقل ارگان‌های محلی در این باره تاکنون به صورت رسمی چیزی نگفته است. تلاش مکرر ۸ صبح برای برقراری تماس با سخنگوی این اداره نیز ناکام بوده است.

عبدالکریم یورش، سخنگوی پولیس فاریاب گفت که تظاهرات هواداران حزب جنبش اسلامی مسالمت‌آمیز بوده است و پولیس امنیت آن‌ها را تأمین کرده است.

معترضان در فاریاب شعارهایی را علیه محمدداوود لغمانی سر می‌دادند و هشدار داده که اجازه نمی‌دهند او به عنوان والی فاریاب معرفی شود.

عنایت‌الله بابر فرهمند، معاون اول شورای عالی مصالحه ملی و عضو ارشد حزب جنبش به رهبری مارشال عبدالرشید دوستم پیش‌تر گفته بود که حکومت برای معرفی کردن محمدداوود لغمانی به عنوان والی فاریاب آغاز جنگ سرد جدید را در حوزه شمال کشور اعلام کرده است.

معاون اول شورای عالی مصالحه ملی، در فیس‌بوکش نوشته است که «خبرهای ناخوشی» از فاریاب به گوش می‌رسد و مسوولان ارگ به خاطر انتقال محمدداوود لغمانی به این ولایت، «هدایت لازم» سپرده و با این «اقدام تحمیلی» آرامش نسبی باشندگان میمنه را برهم زده‌اند.

او از محمدداوود لغمانی به عنوان «والی مردود» یاد کرده است. حزب جنبش که فرهمند عضو ارشد آن است، با گزینش محمدداوود لغمانی مخالفت کرده است.

عنایت‌الله بابر فرهمند می‌گوید که مردم ولایت‌های فاریاب و شمال کشور طی گردهمایی‌ها و راه‌پیمایی‌های وسیع موضع خود را در این مورد به صراحت اعلام کرده‌اند.

به گفته او، نادیده گرفتن خواست‌های مردم در شرایط حساس کنونی و «عزائم افراد ناموثر فرمایشی» به عنوان حاکم مردم، برخلاف اهداف اصلی یک نظام مردم‌سالار و اعلام جنگ علیه

آرای ملت محسوب می‌شود. او این تصمیم را عجولانه خوانده و گفته است که مسوولیت بعدی آن در شرایط کنونی بر دوش حکومت مرکزی است.

اداره مستقل ارگان‌های محلی و ارگ ریاست جمهوری در این باره چیزی نگفته‌اند.

اداره مستقل ارگان‌های محلی در سوم ژوئیه از تقرر محمدداوود لغمانی به عنوان والی فاریاب خبر داد. این اقدام با مخالفت حزب جنبش و باشندگان فاریاب روبه‌رو شد. پیش از این هواداران حزب جنبش و حامیان مارشال عبدالرشید دوستم در ولایت‌های فاریاب، سمنگان، بلخ و تخار تظاهرات کرده بودند.

به دنبال این مخالفت، شمیم کوتوازی، رئیس اداره مستقل ارگان‌های محلی به فاریاب سفر کرد و با خود دو حکم ریاست جمهوری درباره انتصاب نقیب‌الله فایق، والی پیشین فاریاب به عنوان سناتور و تفوض مدال دولتی را برد.

رئیس اداره مستقل ارگان‌های محلی توضیحاتی را نیز درباره تصمیم برکناری والی فاریاب و تقرر محمدداوود لغمانی ارائه کرد. او گفت که بنا بر خواست رئیس جمهور قرار است در آینده نزدیک یک والی از میان قوم اوزبیک برای ولایت‌های پشتون‌نشین تعیین شود.

وزارت امور داخله از بازداشت چهار تن در پیوند به تخریب پایه‌های برق خبر داد

پایه‌های برق در شمال کابل را رد کرده و انفجار پایه‌های برق را نكوهش کرده است. در جریان دو هفته گذشته، براساس اعلام شرکت برشنا، ۱۳ پایه برق در شمال کابل بر اثر انفجار تخریب شده است.

در نتیجه انهدام چهار پایه برق در سه نوبت در شمال کابل، برق پایتخت و هشت ولایت مسیر برق وارداتی در جریان شب و روزهای عید قطع شده است.

در آخرین مورد، یک پایه برق در مربوطات ناحیه هفدهم شهر کابل هدف انفجار قرار گرفت. این رویداد ساعت ۹:۰۰ جمعه‌شب به وقوع پیوست و کابل و هشت ولایت دیگر به تاریکی فرو برد.

شرکت برشنا می‌گوید که تخریب پایه‌های برق صدها هزار دالر هزینه روی دست این شرکت گذاشته است.

کار روی ترمیم پایه منهدم شده در شمال کابل جریان دارد.

شرکت برشنا از مسوولان امنیتی خواسته است که امنیت پایه‌های برق را تأمین و عاملان آن را بازداشت کنند.

در ولایت پروان نیز دو روز پیش ۱۴ ماین برای تخریب چهار پایه برق کارگذاری شده بود.

هرچند انفجار هشت ماین به پایه‌های برق در این ولایت آسیب زد، اما سبب تخریب کامل آن نشد. شش ماین دیگر از سوی ارتش کشف و خنثا شد. تخریب پایه‌های برق انتقاد و انزجاجز شدید شهروندان را در پی داشته است.

۸ صبح، کابل: وزارت امور داخله از بازداشت چهار تن در پیوند به بمب‌گذاری و تخریب پایه‌های برق خبر داده است.

حمید روشن، معاون سخنگوی وزارت امور داخله روز شنبه، بیست‌وپنجم ژوئیه گفت که این چهار تن روز جمعه بازداشت شده‌اند. روشن جزئیات بیش‌تری در این مورد نداده است. او خاطر نشان کرد که بازجویی از این افراد جریان دارد.

به گفته حمید روشن، سال گذشته نیز پایه‌های برق از سوی «لشکر تاریکی» تخریب شده بود که شش تن در پیوند به آن بازداشت شدند و در اعترافات خود گفتند که عضو گروه طالبان هستند.

معاون سخنگوی وزارت امور داخله گفت که تخریب پایه‌های برق یک عمل تروریستی است و با عاملان آن برخورد قانونی و جدی خواهد شد. گروه طالبان دست داشتن در تخریب و انفجار

با آتش‌بس یا به آتش‌بس خون در افغانستان جاری است

حسب بهش

تلفات در رمضان

در کنار سه روز عید و آتش‌بس، ماه رمضان نیز خونین بوده است. مسوولان وزارت امور داخله با پایان این ماه اعلام کردند که در نتیجه حملات گروه طالبان، بیش از ۲۵۰ غیرنظامی کشته و بیش از ۵۰۰ تن دیگر زخمی شدند. طارق آربین، سخنگوی این وزارت، گفت که در جریان ماه رمضان ۱۵ حمله انتحاری از سوی گروه طالبان صورت گرفته و ۲۰۰ حلقه مابین انفجار داده شده است. او دو حمله در لوگر و کابل که در نتیجه آن به داوطلبان کانکور و دانش‌آموزان مکتب تلفات وارد شد را نیز در این آمار حساب کرد و به طالبان نسبت داد. در رویداد لوگر حدود ۳۰ تن کشته و بیش از ۱۰۰ نفر زخمی شدند. آمار انفجارهای مکتب سیدالشهدا در دشت برچی کابل نیز ۸۵ کشته و بیش از ۱۵۰ زخمی داشت. پیش‌تر طالبان گفته بودند که در نتیجه ۶۹ حمله نیروهای امنیتی، ۲۰۵ غیرنظامی در جریان ماه رمضان کشته و زخمی شده‌اند.

هم‌زمان با این آمارهای پروژه داده‌های رویدادها و نقاط درگیری مسلحانه (اکلد) بیانگر افزایش بی‌سابقه خشونت در ماه رمضان سال روان است. در حالی که میانگین کشته‌گان جنگ افغانستان در ۲۰۲۱ از سوی این نهاد ۷۵ نفر گزارش شده بود، این میانگین تنها در ۲۳ روز رمضان به ۱۲۵ نفر در روز رسید. هرچند اکلد هنوز آمارهای هفت روز اخیر ماه رمضان را تکمیل نکرده، اما در ۲۳ روز این ماه، ۷۷۱ رویداد یک‌جا با محل و کد آن ثبت شده است. این آمار ۵۵۳ درگیری، ۱۶۴ انفجار و ۵۴ مورد خشونت مستقیم علیه غیرنظامیان را شامل است. بدین ترتیب در جریان این رویدادها دو هزار و ۸۸۰ تن از طرف‌های درگیر جنگ و غیرنظامیان در جریان ۲۳ روز ماه رمضان کشته شده‌اند. این آمار در مجموع ۲۰۲۱ به حدود ۱۱ هزار کشته می‌رسد.

احتمال افزایش خشونت

در حالی که آتش‌بس روزهای عید پایان یافت، برخی از منابع در حکومت از احتمال افزایش خشونت از سوی طالبان خبر می‌دهند. امرالله صالح، معاون اول ریاست جمهوری، روز شنبه، بیست‌وپنجم ثور، در صفحه فیس‌بوکش نوشت که براساس گزارش‌ها، طالبان تلاش دارند که «دست به حملات باشتاب پس از ختم آتش‌بس بزنند». صالح افزود: «گزارشات متعددی نیز وجود دارد که طالبان تلاش دارند به خاطر حفظ خصلت خشونت و کشتار در صفوف خود دست به حملات باشتاب پس از ختم آتش‌بس بزنند».

امریکا نیز به شهروندان کشورش در افغانستان هشدار داده است که جانب احتیاط را رعایت کنند. سفارت امریکا روز شنبه، بیست‌وپنجم ثور، با نشر اعلامیه‌ای گفت که خشونت‌ها در افغانستان پس از عید افزایش یافته است و بنابراین، شهروندان این کشور در مکان‌های عمومی احتیاط کنند. این موارد جشن‌های عمومی، بازارها، عبادت‌گاه‌ها و بانک‌ها را شامل می‌شود. به گفته سفارت امریکا، مخالفان مسلح قصد دارند که از طریق آدم‌ربایی و حمله بر هتل‌ها، ساختمان‌های مسکونی، ایست‌های بازرسی، تاسیسات دولتی و میدان‌های هوایی، شهروندان خارجی را هدف قرار دهند. سفارت امریکا از این بابت ابراز نگرانی کرده و هشدار داده است که متناسب به اعلامیه بیست‌وهفتم اپریل این سفارت، افزایش خشونت‌ها جان شهروندان آن کشور را تهدید می‌کند و باید شهروندان امریکایی از سفر به افغانستان خودداری کنند. امریکا در کنار این، گفته است که گزینه پروازهای تجارتنی از میدان هوایی حامد کرزی در دسترس است، اما شهروندان ایالات متحده باید هر چه زودتر افغانستان را ترک کنند.

خشونت‌ها در حالی به شدت ادامه می‌یابد که طرف‌ها بار دیگر برای ادامه گفت‌وگوهای صلح به میز مذاکره در دوحه بازگشته‌اند. هیأت مذاکره‌کننده دولت روز پنج‌شنبه، بیست‌وچهارم ثور، اعلام کرد که نماینده‌گان این هیأت با سران دفتر سیاسی طالبان و اعضای هیأت مذاکره‌کننده این گروه در دوحه دیدار کرده‌اند. در این دیدار درباره مسایل کشور، به ویژه مذاکرات صلح، بحث شده است و طرف‌ها توافق کرده‌اند که گفت‌وگوها را پس از عید ادامه دهند. گفتنی است که سرنوشت برگزاری نشست استانبول نیز در هاله‌ای از ابهام قرار دارد و مشخص نیست که این نشست چه زمانی برگزار می‌شود.

در کنار سه روز عید و آتش‌بس، ماه رمضان نیز خونین بوده است. مسوولان وزارت امور داخله با پایان این ماه اعلام کردند که در نتیجه حملات گروه طالبان، بیش از ۲۵۰ غیرنظامی کشته و بیش از ۵۰۰ تن دیگر زخمی شدند. طارق آربین، سخنگوی این وزارت، گفت که در جریان ماه رمضان ۱۵ حمله انتحاری از سوی گروه طالبان صورت گرفته و ۲۰۰ حلقه مابین انفجار داده شده است. او دو حمله در لوگر و کابل که در نتیجه آن به داوطلبان کانکور و دانش‌آموزان مکتب تلفات وارد شد را نیز در این آمار حساب کرد و به طالبان نسبت داد. در رویداد لوگر حدود ۳۰ تن کشته و بیش از ۱۰۰ نفر زخمی شدند. آمار انفجارهای مکتب سیدالشهدا در دشت برچی کابل نیز ۸۵ کشته و بیش از ۱۵۰ زخمی داشت.

در کاپیسا نیز کاروان اکمالاتی نیروهای امنیتی هدف مابین کنار جاده‌های گروه طالبان قرار گرفت. به گفته مسوولان امنیتی، این رویداد چاشت همان روز در ساحه «فورغل عیساخیل» از مربوطات ولسوالی تگاب آن ولایت رخ داده است. براساس آمارها، یک نیروی امنیتی در پی این انفجار کشته شد و سه تن دیگر زخمی شدند. این رویداد زمانی اتفاق افتاد که نیروهای ارتش پس از رساندن مواد اکمالاتی، به سوی محمودراقی، مرکز کاپیسا، در حرکت بودند. منابع در گفت‌وگو با ۸صبح خبر درگیری در این ساحه را نیز تأیید کردند. هرچند هیچ گروهی مسوولیت این حمله و انفجار را عهده‌دار نشد، اما منابع گفتند که طالبان در این رویداد نقش داشته‌اند.

سرانجام در سوم عید، یک انفجار در کابل سه زخمی در پی داشت. پولیس کابل گفت که این رویداد حوالی ساعت ۹:۰۰ پیش از چاشت در مربوطات ولسوالی سروبی رخ داده است. به گفته مسوولان، یک موتر رنجر متعلق به پولیس ترافیک هدف انفجار مابین قرار گرفت که در نتیجه آن یک منسوب پولیس و دو غیرنظامی دیگر به گونه سطحی زخمی شدند. این حوادث تا پایان روز شنبه، بیست‌وپنجم ثور، رخ داده بود. هرچند تلاش شد که ارزیابی نهادهای امنیتی در مورد آتش‌بس عید و احتمال نقض آن درج شود، اما براساس معلومات، قرار است مسوولان نهادهای امنیتی امروز پس از بررسی کامل این روند، در یک نشست خبری نتیجه‌گیری کنند.

ذبیح‌الله مجاهد، سخنگوی گروه طالبان، در گفت‌وگو با روزنامه ۸صبح هرچند بحث نقض آتش‌بس را رد کرد، اما گفت که این گروه بر نیروهایی که می‌خواستند به ساحه از پیش محاصره شده تجهیزات برسانند، حمله کرده است. او افزود که انتقال تجهیزات به ساحه محاصره شده «سوءاستفاده از آتش‌بس» و «خلاف اصول» آن است؛ زیرا نیروهای امنیتی از همان مهمات بر ضد جنگ‌جویان این گروه استفاده می‌کنند و این کار در ادامه جنگ را تشدید می‌کند. به گفته مجاهد، قرار بر این بود که در جریان آتش‌بس دو طرف در مکان‌های خود باقی بمانند و از هر نوع تلاش برای اکمالات خودداری شود. او بحث ارزگان را نمونه‌ای از واکنش این گروه تلقی کرد و آن را سرپیچی نه، بلکه «حق دفاع» خواند. این در حالی است که طالبان در کنار این موارد، روز شنبه، بیست‌وپنجم ثور، مصادف با سوم عید، در سایت انترنتی‌شان تأیید کردند که در نتیجه یک انفجار در ساحه «شورک» از مربوطات شهر فیروزکوه، مرکز غور، یک پولیس محلی کشته و یک تن دیگر زخمی شده است.

خشونت‌های «بی‌سابقه»: افزایش ۶۰ درصدی

از خشونت‌ها در کشور ثبت شد که در مقایسه با آتش‌بس‌های گذشته، تلفات بیش‌تری داشت. مقام‌ها در قندهار روز اول عید اعلام کردند که در نتیجه دو انفجار جداگانه در این ولایت، هفت غیرنظامی کشته و سه تن‌شان زخمی شده‌اند. اولین رویداد در ساحه «صالحان» از مربوطات ولسوالی پنجوایی رخ داد و در آن یک موتر نوع «تاکسی» هدف انفجار مابین کنار جاده‌ای قرار گرفت. به گفته پولیس قندهار، در نتیجه این انفجار دو کودک کشته و سه تن دیگر، به شمول دو کودک زخمی شدند. دومین انفجار حوالی ساعت ۱۰:۰۰ پیش از چاشت روز پنج‌شنبه، بیست‌وسوم ثور، مصادف با روز اول عید رخ داد که در پی آن پنج غیرنظامی کشته شدند. این رویداد در ولسوالی میوند آن ولایت اتفاق افتاد و همه قربانیان رویداد را غیرنظامیان تشکیل می‌دادند که کودکان و زنان را نیز شامل بود. مسوولیت هر دو رویداد را فرد یا گروهی بر عهده نگرفت.

در کندز نیز شهروندان عیدشان را با انفجار آغاز کردند. در پی انفجار مابین در ساحه «زیر دوره» از مربوطات شهر کندز، دست‌کم دو غیرنظامی به شمول یک کودک کشته و ۱۴ تن دیگر که کودکان را نیز در بر می‌گرفت، زخمی شدند. این انفجار حوالی ساعت ۱۰:۳۰ رخ داد و مسوولیت آن را هیچ فرد یا گروهی عهده‌دار نشد. سرانجام آتش‌بس عید فطر در روز دوم آن خونین‌تر شد. انفجار مابین کارگذاری شده در ولسوالی شکرده کابل جان ۱۲ تن را گرفت. این رویداد حوالی ساعت ۱:۳۰ پس از چاشت روز جمعه، بیست‌وچهارم ثور، مصادف با روز دوم عید رخ داد و در میان کشته‌گان مفتی نعمان، ملاامام مسجد، نیز شامل بود. مسوولان امنیتی تصریح کردند که در این انفجار بیش از ۱۵ تن دیگر کشته شده‌اند. طالبان با نشر اعلامیه‌ای دست داشتن در این رویداد را رد کردند و آن را کار حلقات حکومتی خواندند. با این حال هیچ گروهی مسوولیت این رویداد را نپذیرفت.

در ادامه و پس از چاشت همان روز، مسوولان در ولایت‌های ارزگان و کاپیسا از حمله گروه طالبان بر کاروان اکمالاتی نیروهای امنیتی خبر دادند. به گفته مسوولان محلی در ارزگان، جنگ‌جویان طالبان در ساحه «کلاجوی» شاهراه ارزگان - قندهار بر کاروان اکمالاتی نیروهای امنیتی حمله کردند که در نتیجه آن تلفاتی بر نیروهای امنیتی وارد شده است. مسوولان اما در مورد شمار دقیق تلفات معلومات ندادند. در رویداد دیگر، جنگ‌جویان طالبان بر «قرارگاه شهید امرالله» در مربوطات شهر ترینکوت، مرکز این ولایت هجوم بردند. در این حمله یک نیروی امنیتی کشته و یک تن دیگر زخمی شد. مسوولان محلی ارزگان طالبان را به نقض آتش‌بس متهم کردند.

آتش‌بس سه‌روزه عید فطر پایان یافت. طالبان پیش از عید اعلام کردند که برای سه روز آتش‌بس می‌کنند، اما این روند تمدید نخواهد شد. دولت هرچند در سهم خود به آتش‌بس دایمی چشم دوخته بود، اما گفت که به رعایت اصول آتش‌بس عیدی متعهد است. با این حال در جریان سه روز گذشته با وجود برقراری آتش‌بس، نزدیک به ۲۰ تن کشته و حدود ۳۵ تن دیگر زخمی شدند. انفجارها در کابل، قندهار، کندز و غور و درگیری‌ها در ارزگان و کاپیسا مواردی از این خشونت‌ها بود که بیش‌تر به غیرنظامیان تلفات وارد کرد. طالبان مسوولیت انفجارها را بر عهده نگرفتند، اما تأیید کردند که در درگیری‌ها کاروان‌های اکمالاتی نیروهای امنیتی را هدف قرار داده‌اند. هرچند شماری از مقام‌های محلی، طالبان را به نقض آتش‌بس متهم کردند، اما این گروه انتقال اکمالات از نقاط زیر کنترل طالبان در چنین شرایط را سوءاستفاده از آتش‌بس می‌داند. قرار است نهادهای امنیتی به زودی پس از ارزیابی این روند، نتایج‌شان از آتش‌بس عید را اعلام کنند. با این حال خشونت‌ها در ماه رمضان نیز بی‌پیشینه بوده است. براساس آمارها، هرچند میانگین قربانیان در جریان سال ۲۰۲۱ به ۷۵ نفر می‌رسید، اما این آمار در ۲۳ روز رمضان ۱۲۵ کشته در روز بوده است. مقام‌ها در حکومت می‌گویند که براساس گزارش‌ها، طالبان تلاش دارند که به حملات پُشتاب پس از آتش‌بس دست بزنند. سفارت امریکا نیز در کابل به شهروندان کشورش از بدتر شدن وضعیت امنیتی افغانستان هشدار داده است. این در حالی است که دولت و طالبان دوباره به میز مذاکره بازگشته و توافق کرده‌اند که این روند را پس از عید ادامه دهند.

آتش‌بس خونین عید

براساس آنچه طالبان گفته بودند، آتش‌بس سه‌روزه برای عید فطر با سپری شدن عید، پایان یافته است. گروه طالبان روز دوشنبه، بیستم ثور، اعلام کرد که برای سه روز عید آتش‌بس می‌کند. بدین ترتیب رهبران این گروه به جنگ‌جویان‌شان دستور دادند که حملات تعرضی‌شان را در جریان روزهای عید متوقف کنند. با این حال در این پیام توصیه شد که افراد طالبان می‌توانند در صورت حمله نیروهای امنیتی بر مناطق‌شان، از آن نگاه‌داری و دفاع کنند. دولت هرچند در پاسخ به این اقدام بر آتش‌بس دایمی تأکید کرد، اما محمدشرف غنی، رییس‌جمهور کشور، دستور داد که نیروهای امنیتی به احترام عید، آتش‌بس را مراعات کنند. طالبان پیش‌تر به گفته‌اند که این آتش‌بس برای سه روز است و آتش‌بس دایمی به یک سلسله پیشرفت‌ها و رسیدن به اهداف بزرگ‌تر نیاز دارد. با وجود آتش‌بس دو طرف در عید فطر، مواردی

در شرایط صلح، از ادبیات خصمانه پرهیز شود

حمدالله محب، مشاور امنیت ملی کشور، در سفرش به ننگرهار، خطاب به پاکستان سخنان تند و هشدارآمیزی داشت. او گفت که پاکستان با استفاده از یک گروه «قدرتطلب» در صدد گسترش مرزهایش در داخل افغانستان است. آقای محب با لحنی تند از «اهداف شوم» پاکستان برای افغانستان سخن گفت که به باور وی این اهداف به همه معلوم است. محب با اشاره به تاریخ گفت که خاک را از ما گرفتند و هنوز آن را نتوانسته‌ایم پس بگیریم.

امور افغانستان قد علم کرد و جنگ فرسایشی و دیرپای این کشور را آغاز کرد. پس از داوود، مسولان حزبی و دولتی در دوره حاکمیت حزب دموکراتیک خلق، نیز نسبت به سرزمین‌های آن‌سوی دیورند ادعای ارضی داشتند. آنان از جدایی طلبان بلوچ و پشتون پاکستانی حمایت کردند، رهبران آن‌ها را در کابل جای دادند و دشمنی با پاکستان را در دستور کار سیاست خارجی‌شان قرار دادند. پایان این دوره نیز برای افغانستان خونین بود: جنگ در سراسر افغانستان شعله‌ور شد، بنیادگرایی در این سرزمین به تمام معنا ریشه گرفت و نهادهای ملی فروپاشید.

این‌ها درس‌های روشنی از تاریخ است. هرباری که حاکمان کابل بر طبل دشمنی با پاکستان کوبیده و نسبت به سرزمین‌های آن‌سوی دیورند ادعای ارضی داشته‌اند، افغانستان در اثر مداخله پاکستان و استفاده ابزاری آن کشور از بنیادگرایی، داشته‌هایش را از دست داده و بیش از گذشته در ویرانی و جنگ فرو رفته است. با این وصف، نمی‌توان فهمید که چطور ارگ‌نشینان از این تجربه‌ها چشم‌پوشی می‌کنند و چون گذشته برای‌شان لباس «قهرمان دیورندخواهی» می‌دوزند.

واقعیت این است که افغانستان در دشمنی با پاکستان داشته‌هایش را از دست داده است. تداوم این دشمنی، جز این‌که ویرانی‌های بیش‌تر به بار آورد و جنازه‌های بی‌شمار روی دوش افغانستان بگذارد، نتیجه دیگری ندارد. فهم این واقعیت، از آب خوردن هم ساده‌تر است. مضاف بر این، برای حل منازعه دیرپای این سرزمین، همراهی و هم‌گرایی منطقه‌ای و جهانی و به ویژه همکاری صادقانه پاکستان یک ضرورت انکارناپذیر است. این همراهی و هم‌گرایی با اتخاذ سیاست آینده‌نگرانه و حسن هم‌جواری و همکاری اقتصادی ندارند. تاریخ نیز در این زمینه پیام‌های روشن به ما دارد. داوود خان با انتقاد از سکوت سلطنت در برابر سرزمین‌های آن‌سوی دیورند، روی کار آمد. او هرچند روزگاری به عنوان قهرمان داعیه پشتونستان‌خواهی یاد می‌شد، اما سرانجام کوتاه آمد و مجبور شد پیام حسن نیتش را به اسلام‌آباد بفرستد. نتیجه این سیاست داوود خان، بنیادگرایی بود که به عنوان ابزار مداخله پاکستان در

گفته است که نقش کشورهای منطقه، به ویژه پاکستان، در برقراری صلح و تأثیرگذاری این کشور بر طالبان مهم است و دو کشور همسایه راهی جز احترام متقابل، حسن هم‌جواری و همکاری اقتصادی ندارند.

تاریخ نیز در این زمینه پیام‌های روشن به ما دارد. داوود خان با انتقاد از سکوت سلطنت در برابر سرزمین‌های آن‌سوی دیورند، روی کار آمد. او هرچند روزگاری به عنوان قهرمان داعیه پشتونستان‌خواهی یاد می‌شد، اما سرانجام کوتاه آمد و مجبور شد پیام حسن نیتش را به اسلام‌آباد بفرستد. نتیجه این سیاست داوود خان، بنیادگرایی بود که به عنوان ابزار مداخله پاکستان در

شعار دوستی و دشمنی به صورت هم‌زمان، از دل بی‌برنامه‌گی و نبود نگاه استراتژیک بیرون می‌آید. در نبود برنامه درازمدت و مبتنی بر تجربه‌های تاریخی و منافع ملی است که مقام‌ها یک روز شعار دوستی سر می‌دهند و روز بعد بر طبل دشمنی می‌کوبند.

این در حالی است که در چند سال گذشته، پس از هر موضع‌گیری خصمانه، مقام‌های افغانستان کوتاه آمده و سخن از آغاز فصل جدید در روابط دو کشور زده‌اند. همین چند روز پیش، پس از سفر رییس ستاد ارتش پاکستان به کابل، ارگ ریاست جمهوری با نشر اعلامیه‌ای گفت که رییس جمهور غنی در این دیدار

حمدالله محب، مشاور امنیت ملی کشور، در سفرش به ننگرهار، خطاب به پاکستان سخنان تند و هشدارآمیزی داشت. او گفت که پاکستان با استفاده از یک گروه «قدرتطلب» در صدد گسترش مرزهایش در داخل افغانستان است. آقای محب با لحنی تند از «اهداف شوم» پاکستان برای افغانستان سخن گفت که به باور وی این اهداف به همه معلوم است. محب با اشاره به تاریخ گفت که خاک را از ما گرفتند و هنوز آن را نتوانسته‌ایم پس بگیریم.

اسماعیل احساس

مشاور امنیت ملی کشور در حالی این سخنان را مطرح می‌کند که روند صلح افغانستان با بن‌بست روبه‌رو است و منطقه و جهان به دنبال احیای این روند هستند. نقش پاکستان به عنوان یکی از اثرگذارترین طرف‌های جنگ و صلح افغانستان، در این روند مهم و تعیین‌کننده خوانده شده است. منطقه و جهان و همین‌طور دولت افغانستان به این نقش معترف‌اند و باور دارند که بدون همکاری صادقانه پاکستان، تلاش‌های صلح افغانستان نتیجه نخواهد داد و جنگ در کشور قطع نخواهد شد.

محمدشرف غنی، رییس جمهور، در کنار این‌که بارها برای پاکستان خطونشان کشیده و باری حتا حرف از انزوای این کشور در سطح بین‌المللی به زبان آورد، اکنون اما چشم به راه همکاری صادقانه پاکستان در روند صلح است. او سال گذشته در جریان سفر عمران‌خان، نخست‌وزیر پاکستان، به کابل گفت که هدف مشترک افغانستان و پاکستان غلبه بر بی‌اعتمادی است که سبب سردی روابط دو کشور شده است.

با این حال، سخنان تند حمدالله محب، مشاور امنیت ملی رییس جمهور، در برابر پاکستان - در شرایطی که افغانستان بیش از هر زمانی به همکاری آن کشور نیاز دارد - چیزی جز پریشان‌گویی و موضع‌گیری غیرمسئولانه بوده نمی‌تواند. این می‌رساند که موضع دولت افغانستان در برابر پاکستان به تمام معنا ناروشن است. مقام‌ها گاه شعار دوستی سر می‌دهند و گاه با لحن تند پیام‌های هشدارآمیز می‌فرستند. سردادن

ویروس کرونا؛ وضعیت مهاجران افغان در هند

محمدزمان سیرت

می‌کرد. او مجبور بود که در ایام کرونا کار کند؛ از برادر و خواهرش که جدا از او زنده‌گی می‌کردند، خبر بگیرد و به هدف تهیه دوا برای آن‌ها هرازگاهی به شفاخانه برود؛ چون برادر و خواهرش مریضی عصبی دارند. یک روز عظیم با چهره خسته، چشمان غبارآلود و لب‌های خشک به خانه برمی‌گردد. او سرفه می‌کرد و گلویش گرفته بود. زمزمه می‌شود که عظیم علایم کرونا دارد و به گوش همسایه‌ها می‌رسد که عظیم را کرونا گرفته است. عظیم خود را با کمک اقرباش به شفاخانه می‌رساند؛ اما در شفاخانه آکسیجن نبود، تخت برای خوابیدن نبود و حتا جا برای نشستن نبود. عظیم در دریافت خدمات صحتی اولویت نداشت؛ چون مهاجر بود. چند دقیقه نمی‌گذرد، چشمان عظیم حرکت نمی‌کند، نفس نمی‌کشد و هیچ حرکتی در او دیده نمی‌شود. داکتر گفته بود: «او مرده است». هنوز دو فرزند کوچک عظیم منتظر برگشتن پدرش هستند.

مهاجران افغان مقیم هند در شرایط سخت و دشواری قرار دارند. آنان کارهای‌شان را از دست داده‌اند، پول برای پرداخت کرایه خانه ندارند، فشارهای روحی و روانی سخت را تحمیل می‌کنند و هر دم با شنیدن صدای آژیر آمبولانس مو در بدن‌شان راست می‌شود.

هند از جمله کشورهایی است که سالانه صدها مهاجر افغان به آن پناه می‌برند. در عین حال، هند یکی از آسیب‌پذیرترین کشورها در برابر ویروس کرونا است که با شیوع موج جدید آن رکورد بیش‌ترین مبتلایان به کرونا و مرگ‌ومیر ناشی از این ویروس را جابه‌جا کرد. روزانه صدها هزار نفر در هند به کرونا مبتلا می‌شوند و هزاران نفر جان می‌دهند. مهاجران افغان هم از این اپیدمی در امان نیستند. بر اساس معلومات سفارت افغانستان در دهلی نو، سی افغان در اثر کرونا جان داده‌اند که یک دانشجوی افغان هم شامل جان‌باخته‌گان است. سخن‌گوی سفارت افغانستان در گفت‌وگو با دویچه وله گفته است: «متأسفانه افغان‌ها بنا بر نداشتن کارت هویتی که تنها اتباع هندوستان دارند و هم‌چنان نداشتن مدرک اقامت، نمی‌توانند واکسین کرونا شوند.» او افزوده است که اجساد جان‌باخته‌گان بر بنیاد اصول سازمان جهانی صحت به خاک سپرده می‌شوند.

سازمان ملل متحد هیچ امکاناتی را در ایام کرونا به ما فراهم نکرده است و هشت سال است، سرنوشت ما را نامعلوم گذاشته است. نه جواب رد می‌دهد و نه قبولی؛ بی‌سرنوشت ماندیم.»

کرونا در هند سیر صعودی دارد. هر روز آمار مبتلایان در حال افزایش است. مقررات گشت‌وگذار از طرف دولت هند به اجرا گذاشته شده، پوشیدن ماسک اجباری و رفت‌وآمد در شب منع است. اکبر که ۲۸ سال سن دارد، پنج سال می‌شود که در هند مهاجر است. اکبر و پدرش در ساحه «لاچپیتنگر» بولانی‌فروشی دارند، اکبر می‌گوید: «به خاطر پیدا کردن یک لقمه نان مه و پدرم این کراچی بولانی‌فروشی را جور کردیم. در پهلوی بولانی، دوغ هم جور می‌کنیم و به فروش می‌رسانیم.» آن‌ها هر بولانی را سی روپیه هندی و هر گیلان دوغ را ده روپیه هندی به فروش می‌رسانند. پیش از شیوع کرونا درآمد قابل قبول داشتند؛ اما با شیوع کرونا دیگر کسی برای خوردن بولانی به کراچی اکبر و پدرش نمی‌آید. اکبر می‌گوید: «درآمد ما خیلی خوب بود، می‌توانستیم کرایه خانه را سر وقت بدهیم و ضروریات خود را تهیه کنیم. اما این کرونای لعنتی همه‌چیز را خراب کرد. حالا هر کس به فکر جانش است و مه هم به خاطر پدرم زیاد به تشویش هستم. چون سنش بلند رفته، باز کرونا آدمای پیر ره زود می‌کشد.»

مهاجران از مشکلات چندلایه در هند رنج می‌برند؛ دوری از وطن، سرنوشت نامعلوم قبولی، مشکلات اقتصادی، نبود خدمات صحتی در ایام کرونا و بی‌توجهی مسولان. آن‌ها در معرض ابتلا به کرونا هستند؛ چون همه مهاجران افغان که درخواست پناهنده‌گی به دفتر سازمان ملل متحد داده‌اند، در دهلی نو زنده‌گی می‌کنند و دهلی نو بیش‌ترین آمار مبتلایان به کرونا و جان‌باخته‌گان ناشی از این ویروس را دارد. دولت هند از کنترل وضعیت بحرانی کنونی عاجز مانده است و هر روز آمار در حال افزایش است. کمک‌هایی را که دولت هند از کشورهای مختلف دریافت کرده است، برای شهروندانش اختصاص خواهد داد. در این میان، پرسش این است که مهاجران چه خواهند شد؟

آن‌ها از سرنوشت مبهم‌شان شکایت دارند. علی‌آقا که چهل ساله است، هشت سال می‌شود که در هند زنده‌گی می‌کند؛ اما تا هنوز سرنوشت پذیرش او معلوم نیست. علی‌آقا می‌گوید: «ما پول برای خریدن مواد خوراکی نداریم، دو ماه می‌شود که کرایه خانه را داده نمانستیم.» او از نارسایی و کم‌کاری دفتر سازمان ملل متحد شکایت دارد و می‌گوید: «دفتر

+93) 700 175 510 / +93) 788 788 799

جهت سفارش آگهی‌تان با شماره‌های روبه‌رو در تماس شوید:

روزنامه ۸ صبح برای توسعه کسب و کارتان صفحه‌ی ویژه تبلیغات ایجاد کرد. روزنامه ۸ صبح به هدف کمک و حمایت از توسعه مشاغل و تجارت، تبلیغات شما را با هزینه کم‌تر و کیفیت بهتر نشر می‌کند. این روزنامه یک صفحه‌ی ویژه تبلیغاتی را به همین منظور راه‌اندازی کرده است. در این صفحه‌ی ویژه به تناسب استطاعت شما فضا وجود دارد. ما با داشتن تیراژ بلند در نسخه‌ی چاپی و مخاطبان حداکثری در پایگاه‌های مجازی‌مان آماده همکاری با مشاغل و کسب‌وکارهای مختلف هستیم تا تبلیغات شما را با مخاطبان خود به اشتراک بگذاریم.

بهزاد فرنیچر

Email: behzad.dost@gmail.com 0781 700 000

بهزاد فرنیچر کیفیت بهتر

آدرس: چهارراهی بره‌کی، کابل، افغانستان

شرکت خدمات IT برتر تیک

لیست بهترین خدمات ما

- طراحی وبسایت
- وب هاستینگ و ثبت دامین
- طراحی و توسعه دیتابیس
- ساخت برنامه‌های موبایل
- طراحی و پیاده سازی نتورک
- نصب کامره‌های امنیتی
- بازاریابی از طریق شبکه‌های اجتماعی
- گرافیک دیجیتال (لوگو، بروشور، ویزیت کارت...)
- سنو (بالا بردن رتبه سایت در صفحه اول گوگل)

+93777690909

info@bartartech.com

+93787935900

www.bartartech.com

کوته سنگی، کولابی دواخانه، کابل افغانستان

آشپزخانه مادر

تهیه غذاهای با کیفیت با نازل ترین قیمت برای محافل رسمی و شخصی

آشپزخانه مادر یکی از مدرن ترین و پیشرفته ترین آشپزخانه‌های پایتخت است که افتخار دارد برای اولین بار در افغانستان با ویژگی‌های منحصر به خودش به فعالیت آغاز نموده است. آشپزخانه مادر افتخار دارد که بهترین و باکیفیت‌ترین غذاهای داخلی و خارجی را با مجرب ترین آشپزها برای محافل رسمی و شخصی، مهمانی‌ها و دعوت‌ها، ورکشاپ‌ها و سمینارها با انتقال رایگان به اسرع وقت با نازل ترین قیمت در خدمت مشتریان عزیز قرار دارد. ما در تلاش هستیم تا با ارائه خدمات صادقانه و متفاوت از دیگران اعتبار و رضایت مشتریان محترم‌مان را کسب کنیم و باورمندیم که گنجی با ارزش‌تر از رضایت و خدمت صادقانه برای همشهریان ما وجود ندارد.

شماره‌های تماس: ۰۷۷۰۶۷۶۴۶۵ - ۰۷۰۷۱۳۱۳۲۶

آدرس: سرک اول کارته چهار، کوچه لیسه عالی رابعه بلخی

شفاخانه آینه صحت

تخفیف ویژه افغانی ۲۸۰۰۰

کاشت مو طبیعی به روش FUE

کاشت مو یکی از تداوی‌های عمده و اساسی برای طاسی سر است. در این تداوی موها از ساحات عقب سر یعنی قسمت‌هایی که موها قوی‌تر هستند و مساعد به ریزش نیستند گرفته شده و به قسمت جلو سر یعنی جاهای خالی انتقال داده می‌شود. قبلاً هموطنان ما برای اجرای این عملیه مجبور به سفر به خارج از کشور بودند اما فعلاً این عملیه در داخل کشور با مصارف کمتر قابل اجرا است. تیم مرکز جلدی و زیبایی شفاخانه آینه صحت با سرپرستی داکتر پامیرحسین صالحی، داکتر میوند حبیب و داکتر وحیدالله عاشر، با در نظر داشت شرایط اقتصادی هموطنان ما کاشت مو را با کیفیت عالی و تخفیف ویژه انجام می‌دهد.

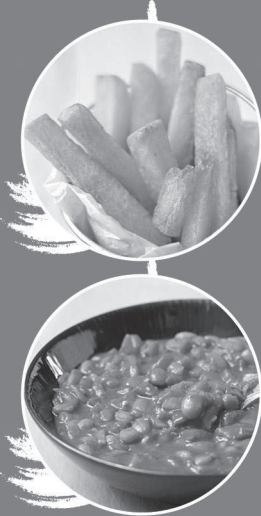
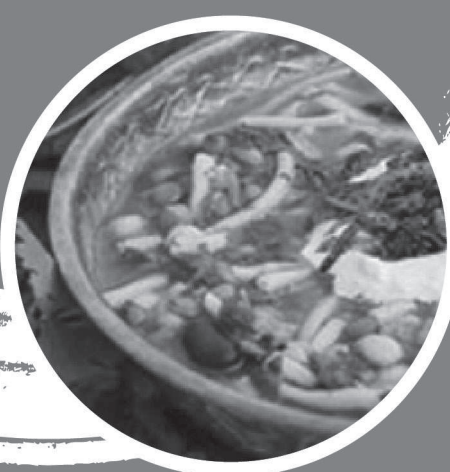
آدرس: بین چهارراهی پروان دوم و گل سرخ، شفاخانه آینه صحت

شماره تماس: ۰۷۸۱۲۳۵۰۴۰

آشردلیذیر

یک بار امتحان کنید بار بار نوش جان

آدرس: جاده بابہ مزاری، مهتاب قلعه، روبروی شفاخانه محمدعلی جناح، جوار دانشگاه رابعه بلخی شماره تماس: ۰۷۷۵۲۰۷۳۶۸

جایگاه و نقش زنان در

ادبیات پښتو

◆ منصور احمدزی

تاریخ ادبی افغانستان مشحون از ادبیات مردانه است. زنان افغانستان به دلیل فراهم نبودن زمینه‌ها و موجودیت باورها و رسم‌های ناپسند در زمینه غنای ادبیات، شعر و نویسندگی همواره در انزوا بودند و هرگز نتوانستند احساسات، عواطف و دل‌وایسی‌های خود را در نوشته‌های خود بیان کنند. به همین دلیل، تا اوایل قرن بیستم بیشتر نوشته‌های نویسندگان زن رنگ‌وبوی مردانه داشت.

موجودیت جامعه مردسالار، محدودیت‌های خانواده‌گی، جامعه‌ای به شدت سنتی و طبیعت خشن افغانستان ادبیات کشور را متأثر ساخته و زنان نویسنده و شاعر را حق نداده است که از خود بگویند، درباره خود بنویسند و درد و رنج خود و هم‌نوعان خود را فریاد بزنند. هم‌چنان عوامل دیگری نیز بوده که ادبیات افغانستان را مردسالار ساخته است. در افغانستان نویسندگان مرد هرگونه که قلم کشیدند، مورد تشویق قرار گرفتند. زنان افغانستان مجبور شدند که با روش ادبیات مردسالارانه و با پنهان‌کاری هویت خود و استفاده از نام مستعار به گونه مردم‌محورانه بنویسند.

این کار یک آفت کلان در ادبیات افغانستان است. اما وقتی تاریخ ادبیات کشور را ورق بزنیم، می‌بینیم که شمار زیادی از زنان هنرمند، شاعر و نویسندگان مستعدی در دل این خاک بودند که نظر به فراهم نبودن زمینه‌ها، هرگز نتوانستند، از خود و زنانه‌گی خود بنویسند.

چنانچه مخفی بدخشی، نخستین شاعر زن در تاریخ کشور از ترس برادرش هرگز شعرهای خود را در محضر عام نخواند و همیشه اشعارش را مخفی نگه می‌داشت، از همین سبب تخلص مخفی را بالای خود گذاشت. وی در یکی از شعرهایش، نابسامانی‌ها و درد و رنج روزگار خودش را این‌گونه فریاد زده است:

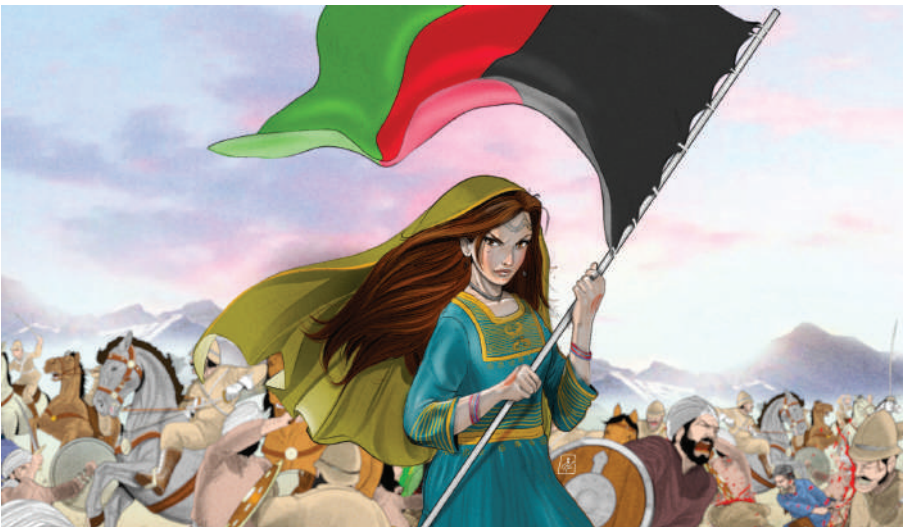
فریاد که از جهان پر آرمان رفتم
یک گل نگرفته زین گلستان رفتم
نکشاده لیبی به خنده از جور فلک
با داغ دل و دیسده گریان رفتم

افغانستان به عنوان کشوری با ملیت‌های مختلف و فرهنگ‌های متفاوت، بستر خوبی برای رشد و تکامل زبان‌ها و گویش‌های زبانی است. در این کشور بیش از سی زبان موجود است که هرکدام این زبان‌ها قدمت تاریخی دارد و بر شکوفایی ادبیات کشور افزوده است.

در این میان، ادبیات پښتو از جمله قدیمی‌ترین ادبیات و زبان پښتو نیز در میان زبان‌های کشور یکی از قدیمی‌ترین زبان‌ها است. تاریخ ادبیات پښتو زیبایی و غنای منحصربه‌خود را دارد. ادبیات پښتو شاعران و نویسندگان چون خوشحال خان ختک، غنی‌خان، حلیمه ختک، نصیراحمد احمدی و سلیمان لایق را در بستر خود پروراند که هرکدام برای بارور شدن ادبیات پښتو خدمات بی‌شایبه‌ای را انجام داده است. به نقل از پوهاند عبدالحی حبیبی، تاریخ ادبیات پښتو از قرن دوم هجری با شعر حماسی امیر کرور آغاز شده است. هم‌چنان پته‌خرانه (گنجینه پنهان) اثری از محمد بن داوودخان هوتک که شرح احوال شاعران پښتو است، نیز در غنای ادبیات پښتو موثر واقع شده است. در این کتاب، شرح و احوال شاعران پښتون به سه‌بخش تقسیم شده است.

بخش اول، در احوال و اشعار شاعران قدیم از سنه ۱۰۰ تا هزار هجری و بخش دوم، شرح حال و اشعار معاصر و بخش سوم، درباره زنان شاعر پښتون است که پنجاه شاعر زن را این کتاب به معرفی گرفته است.

قبل از پیدایش و انتشار این کتاب، نویسندگان پښتون به این نظر بودند که تاریخ ادبیات پښتو از بایزید روشن، خوشحال‌خان ختک و رحمان بابا آغاز می‌شود؛ اما این کتاب ثابت کرد که زبان پښتو از شاخه‌های زبان آریایی است که قرابت نزدیک با زبان فارسی دارد و داری ادبیات باستانی و قدیم است. پته‌خرانه از سال ۱۰۰ هجری قمری تا سال ۱۱۰۰ هجری قمری فرهنگ و ادبیات پښتون‌های قدیم را منعکس ساخته است. قدیمی‌ترین شعر این کتاب مربوط به امیر کرور است. این شعر، شعر فخریه است که شاعر در وصف خودش سروده است که رنگ‌وبوی مردانه دارد، قدرت و توانایی خود را به نمایش کشیده است و چنان برداشت می‌شود که در کهن‌ترین و نخستین شعر پښتو تأثیری از ادبیات مردانه به چشم می‌خورد و به این صورت، به باور بعضی نویسندگان پښتون ادبیات پښتو تا بیش از پنج دهه میلادی به همین منوال پیش رفته است. اشعار شاعران این زبان بیش‌تر حماسی، فخریه و تصوفی بوده و سرشار از واژه‌های مانند تور (شمشیر)، جگره (جنگ)، اتل (قهرمان)، زمری (شیر)، یرغل (حمله)، ووژل (کشتن) و هم‌چنان واژه‌های تصوفی مانند سالک، زاهد، پیرو، پیر و طریقت بوده است. بایزید روشن از مشهورترین شاعران تصوفی ادبیات پښتو است که خود بنیان‌گذار

چې د چا تر غوږ زما د توږې شرننگ دی

این اشعار خود بیان‌گر این است که تا آغاز قرن بیستم، هویت زنان در ادبیات پښتو مشخص نبود؛ اما آغاز قرن بیستم را می‌توان یک دوره روشن در ادبیات پښتو حساب کرد. در این دوره، زنان بدون هراس حرف زدند و نوشتند و در راستای غنای ادبیات قلم‌فرسایی کردند.

در این قرن، شاعران و نویسندگان زن پښتو با سرودن شعر در بیداری و پیش‌رفت زنان پښتون نقش برجسته ایفا کردند. اثرهای آنان بیان‌گر هویت زبانی بوده است که برای ساختن یک جامعه بدون تبعیض و دسترسی به حقوق خود تلاش کردند.

نتیجه‌گیری

ادبیات پل مشترک میان دولت‌ها شناخته می‌شود که به واسطه آن با فرهنگ، عنعنات و رسم و رواج یک کشور آشنایی پیدا می‌کنند. زبان پښتو که گوینده‌گان بی‌شماری در کشور دارد، ادبیات منحصر به خود را دارد که نمی‌توان از آن چشم‌پوشی کرد. پنج دهه اخیر در ادبیات پښتو دوره طلایی شمرده می‌شود؛ اما اوایل قرن بیستم زمان شکوفایی و تغییر ادبیات پښتو است. در این دوره، اشعار و موضوعات این زبان به طور کلی تغییر کرد و اشعار افتخاری و حماسی جایش را به موضوعات بکر و تازه داد. زنان در این دوره برای حفظ هویت خود دست به نوشتن کتاب‌ها زدند و برای دستیابی به یک جامعه بدون تبعیض تلاش کردند. زنان پښتون فرصت یافتند که در آخر نوشته‌های‌شان نام خود را درج کنند؛ کاری که چندین دهه پیش، مایه ننگ برای پښتون‌ها بود. همین‌گونه، در ولایت‌های پکتیا، قندهار و خوست شاعران و زنان فعال وارد میدان شدند و برای تحقق یک جامعه سالم مبارزه کردند. در این میان، نقش شفیقه خپلواک، شاعر نامدار زبان پښتو را نمی‌توان نادیده گرفت. وی یکی از زنانی است که برای برابری، صلح و ایجاد محیط سالم برای زنان پښتون در قالب‌های متفاوت شعری صدا بلند کرده است.

مکتب عرفانی به نام «طریقه روشانی» است. اما این زبان در وقت زمام‌داری احمدشاه بابا پیش‌رفت قابل توجه کرد. در عصر احمدشاه بابا، پښتو در افغانستان زبان دربار شاهان بود و اولین کتاب درسی آن را در عصر احمدشاهی پیرمحمد کاکر به نام «معرفة‌الافغانی» به رشته تحریر درآورد. هم‌چنان در سال ۱۹۲۰ پښتو مرکه (انجمن ادبی پښتو) در کابل تأسیس شد و این انجمن با نشر کتاب‌های پښتو در رشد زبان پښتو و ایجاد ادبیات نوین، نقش مهمی را در راستای بارور شدن ادبیات پښتو بازی کرد.

هویت زنان در ادبیات پښتو

نخستین شاعر زن در ادبیات پښتو، میرمن رابعه است. از این شاعر فقط یک دوبیتی به دست آمده است که آن هم رنگ‌وبوی عرفانی دارد. سوال این‌جا است که آیا ادبیات و جامعه پښتو به زنان حق داده بود تا از خود بنویسند و اسم خود را در پای نوشته‌های خود درج کنند؟

به باور برخی نویسندگان پښتون، هویت زنان در ادبیات پښتو تا قرن بیستم پنهان بود. اگر سر به نوشته‌های شاعران این زبان بزنیم، بیش‌ترین شاعران و نویسندگان این زبان موضوع اشعارشان حماسی و یا هم عرفانی بود. چنانچه در هیچ بخشی از اشعار و کتاب‌های شاعران قدیم پښتو از زن یاد نشده است. اگر جایی هم از زن اسم برده شده، تنها به عنوان معشوقه یاد شده است، این هم متأثر از همان حس برتری‌طلبی مردانه است. بیش‌ترین موضوع اشعار شاعران و نویسندگان پښتو به همین منوال است. هم‌چنان این شعر خوشحال‌خان نیز دلیلی بر اثبات این مسأله است:

د افغان په ننگ می و تړله توره
ننگیالی د زمانې خوشحال خټک یم
در جای دیگری گفته است:
لا تراوسه یې ماغزه په قرار نه دی
چا چې ما سره وهلی سر په سنگ دی
لا په خوب کې په لړزه پریوزي له کبه

چرا در افغانستان امنیت حکومت بیش‌تر از امنیت دولت مطرح است؟

◆ برشنا عزت‌تبار

در گذشته‌ها رهبران به طور آشکارا بیان می‌کردند که به دنبال تحقق امنیت خودشان هستند تا امنیت دولت و مردم. ولی با گذشت زمان و به میان آمدن ارزش‌هایی چون حقوق بشر، آزادی بیان و... این روند کاهش پیدا کرده است و اکنون دولت‌ها ترس دارند تا مبدا هویت منفی برای‌شان ایجاد شود. هم‌چنان ترکیبی از امنیت حکومتی و امنیت دولتی در کشورهای جهان سوم باعث شده است که یک امنیت مضیق به میان آید. در افغانستان از سال‌ها به این سو بحث امنیت حکومت مطرح بوده که محور اصلی آن امنیت برای نظام سیاسی و سیاسیون است.

دو عامل مهم و تأثیرگذار در این بخش وجود دارد:

۱- موجودیت فرهنگ سیاسی انفعالی و تبعی افغانستان هم‌اکنون از نوع فرهنگ سیاسی انفعالی و یا تبعی برخوردار است. فرهنگ انفعالی و تبعی نوعی فرهنگ است که در آن افراد از نوع نظام سیاسی آگاهی چندانی ندارند و در تصمیم‌گیری و مسایل سیاسی دخیل نیستند. می‌توان این قضیه را با یک مثال واضح ساخت.

هر شهروند یک جامعه در برابر آینده سیاسی خود مسوول است. حق رای اولین حق سیاسی و مدنی افراد و اولین مسوولیت افراد به عنوان یک شهروند در تعیین سرنوشت خود و یک عمل تأثیرگذار در آینده سیاسی است. شهروندان یک دولت مکلف‌اند تا از میان نامزدان، فرد برتر و قابل اعتماد را انتخاب کنند؛ چون استعمال دقیق رای، آینده درخشان را در قبال دارد.

برعکس در افغانستان افراد بیش‌تر از این‌که به عاقبت رای خود بیندیشند و تصمیم‌شان را مبتنی به نتیجه بدانند، بیش‌تر براساس منافع فردی و قومی عمل می‌کنند. در انتخابات سال ۱۳۹۸ تقلب به صورت آشکار وجود داشت. افراد در برابر امتیازات اندک رای‌شان را می‌فروختند. این مثال، واضح می‌سازد که چگونه افراد در بدل منافع شخصی خود آینده سیاسی‌شان را به تباهی می‌کشند. زمانی که شهروندان پرسشی را مطرح نمی‌کنند، رهبران خود را مسوول و جواب‌گو نمی‌دانند و ترجیح می‌دهند به جای تأمین امنیت افراد به تأمین امنیت خود بپردازند.

۲- رهبران و سیاسیون خودکامه

مردم افغانستان همواره شاهد رهبران و سیاسیون خودکامه بوده‌اند. این امر سبب شده است که نظام

سیاسی و سیاسیون بیش‌تر از امنیت برخوردار باشند. برعکس، کشورهای غربی به امنیت در سطح دولت (امنیت برای دولت، مردم، سیاسیون و امنیت همه‌شمول) تأکید دارند. این کنش رهبران باعث واکنش شهروندان می‌شود و مردم نسبت به رهبران و سیاسیون بی‌اعتماد می‌شوند. این بی‌اعتمادی در بیش‌تر شدن شکاف‌های قومی نقش دارد.

موضوع امنیت در کشورهای جهان سوم و به خصوص در افغانستان همواره این‌گونه بوده است: امنیت حکومت، سیاسیون، رهبران و مقامات نظامی.

سیاست دولت افغانستان در قبال امنیت به گونه‌ای است که در آن امنیت نظام سیاسی و حکومت مقدم‌تر است نسبت به امنیت شهروندان. این باور غلط خسارات بسیاری را برای شهروندان افغانستان به دنبال داشته است و ما از چهل سال به این سو شاهد هستیم که چگونه رهبران و حتا خانواده‌ها و فرزندان رهبران از امنیت واقعی برخوردار هستند؛ ولی در مقابل شهروندان عام از هیچ نوع امنیت (فردی، جانی، مالی، اقتصادی و اجتماعی) برخوردار نیستند. آیا تاکنون فکر کرده‌اید که چرا قربانیان حملات انفجاری، غیرنظامیان و افراد عام هستند؟ اگر طالبان یا هر گروه افراطی دیگر از نوع نظام سیاسی ناراضی هستند و در قبال تغییر آن ترور و

وحشت ایجاد می‌کنند، چرا رهبران نظام سیاسی را ترور نمی‌کنند که مردم عادی را می‌کشند؟

راه حل چیست؟

۱- در آغاز باید آگاهی سراسری به وجود آید، برای مردم از صلاحیت‌ها و حقوق‌شان آگاهی داده شود تا بدانند که دولت چه حقوقی بالای شهروندان دارد و در عین حال حقوق شهروندان بالای دولت چیست؟

۲- داشتن امنیت فردی از جمله حقوق اولیه شهروندان است که دولت مسوولیت تأمین آن را دارد. شهروندان با ایجاد هماهنگی در سطح بزرگ، اعتراضات، گردهمایی‌ها و با بلندکردن صدا باید حضور خود را به دولت و صاحبان فعلی امنیت نشان دهند.

۳- هیأتی از سوی مردم ایجاد شود. این هیأت برای تحقق امنیت همه‌شمول بکوشد.

۴- پذیرفتن نظام دموکراتیک و گذر از شبه‌دموکراسی. نظام دموکراتیک بهترین نوع نظام سیاسی است. در بستر یک نظام مردم‌سالار و دموکراتیک، حق حیات، آزادی فردی و حقوق شهروندی افراد تضمین می‌شود.

اکنون وقت آن است تا به این پرسش که امنیت چه کسی مطرح است، پاسخ داده شود: امنیت مردم، امنیت دولت و یا امنیت حکومت؟

شکایت عبدالرووف از حکومت:

اگر اجازه می‌دادید که پدرم پول را جمع کند، حال آزاد می‌شدم

عبدالرووف می‌گوید که از هفت ماه بدین سو به اشکال مختلف شکنجه می‌شود و آدم‌ربایان در ۲۰ روز اخیر میزان شکنجه او را بیشتر ساخته‌اند. کودک ربوده شده در بخشه از نوارها صدای صوتی می‌گوید که روزهایش زیر شکنجه و با گریه می‌گذرد و شب‌ها نیز به دلیل درد اعضاء بدنش، نمی‌تواند بخوابد. به گفته او، ربایندگان هشدار داده‌اند که در صورت ادامه این روند و پرداخت نشدن پول توسط خانواده‌اش، انگشتان او را قطع می‌کنند.

شکیبا سعیدی

با رسیدن عید فطر، آدم‌ربایان نوارهای صوتی و تصویری تازه از شکنجه عبدالرووف، کودک ربوده شده بلخی را به خانواده‌اش فرستاده و هشدار داده‌اند که اگر پول مورد نظر به آنان نرسد، این کودک را بیشتر شکنجه می‌کنند. در این نوارها که نمونه‌هایی از آن را خانواده عبدالرووف به روزنامه ۸صبح فرستاده، این کودک برای بیش از ۱۰ دقیقه بی‌هم زیر شکنجه شدید قرار دارد و با آه و ناله از خانواده‌اش و حکومت پی‌هم شکایت می‌کند.

در نوار ویدیویی دیده می‌شود که ربایندگان این کودک را از پا آویزان کرده‌اند و شکنجه می‌کنند. آخرین نوارهای صوتی و تصویری حوالی ساعت ۳:۰۰ پس از چاشت روز چهارشنبه، بیست‌ویکم ثور، تنها یک روز پیش از عید، به خانواده عبدالرووف فرستاده شده است. در بخشی از این نوارها، عبدالرووف می‌گوید که دیگر کودکان در روزهای عید چکر می‌روند، اما او به دلیل بی‌تفاوتی خانواده‌اش و حکومت، مدام شکنجه می‌شود.

عبدالرووف حتی در مواردی پس از طولانی شدن شکنجه، کلمات رکبک به حکومت و مقام‌های حکومتی می‌گوید و می‌افزاید که اگر آنان در همان اوایل «وعده‌های دروغ» نمی‌دادند، اکنون اعضای خانواده او پول ربایندگان را پرداخت می‌کردند و بدین ترتیب وی نیز از شکنجه آزاد می‌شد. این کودک بلخی

هم‌چنان خانواده و آشنایانش را به بی‌تفاوتی متهم می‌کند و از آنان می‌خواهد که اگر پول درخواستی ربایندگان را فراهم نمی‌توانند، به آنان پاسخ رد دهند تا شاید با کشته شدن او، روند شکنجه‌اش پایان یابد. عبدالرووف می‌گوید که از هفت ماه بدین سو به اشکال مختلف شکنجه می‌شود و آدم‌ربایان در ۲۵ روز اخیر میزان شکنجه او را بیشتر ساخته‌اند. کودک ربوده شده در بخشی از نوارهای صوتی می‌گوید که روزهایش زیر شکنجه و با گریه می‌گذرد و شب‌ها نیز به دلیل درد اعضاء بدنش، نمی‌تواند بخوابد. به گفته او، ربایندگان هشدار داده‌اند که در صورت ادامه این روند و پرداخت نشدن پول توسط خانواده‌اش، انگشتان او را قطع می‌کنند.

عبدالرووف می‌گوید که ربایندگان به او تنها به حد

زنده ماندن غذا و آب می‌دهند و در کنار شکنجه، او را برای تعذیب بیشتر در مکان‌های سرد نگاه‌داری می‌کنند. این کودک در بخشی از این نوارها از خانواده‌اش، حکومت و مردم اظهار ناامیدی می‌کند و با تضرع از ربایندگان می‌خواهد که دست‌کم برای سه روز عید در حق او «رحم» کنند. عبدالرووف در این نوارها با تضرع به ربایندگان می‌گوید: «خیر اس نکین کاکا، پدرم د سرم رحم نمی‌کنه، مادرم د سرم رحم نمی‌کنه، قوم و اقاربم د سرم رحم نمی‌کنه، حکومت اکلما رکبک! د سرم رحم نمی‌کنه، شما خود د سر مه یک کمی رحم کنین، به خاطر می‌کنه که فردا عید اس. فردا خو روز خوشحالی اس، خیر اس بانین که چند روز آرام باشم. تمام جانم درد داره، دردهایش بره، خیر اس کاکا».

او در بخشی از حرف‌هایش خطاب به حکومت می‌گوید: «چرا نمادین که پدرم مره از شکنجه و لت‌وکوب خلاص کنه. چرا برش گفتین که پیسه ره جمع نکو؟ خدا بچه‌تان ره د دست همی مردم بیندازه که بفامین بدون اولاد بودن چه‌سخت اس». به گفته عبدالرووف، ربایندگان به حدی قدرت‌مند هستند که حتی از حکومت هم نمی‌ترسند.

از ربودن این کودک بلخی حدود هفت ماه می‌گذرد، اما نهادهای امنیتی هنوز موفق نشده‌اند که او را از چنگ ربایندگان آزاد کنند. ربایندگان ابتدا در بدل‌رهایبی او یک میلیون و ۵۰۰ هزار دالر پول خواستند، اما در ادامه آن را به دو میلیون دالر افزایش دادند. در آخرین مورد پول درخواستی ربایندگان از خانواده عبدالرووف به یک میلیون و ۲۰۰ هزار دالر کاهش یافته است. اعضای خانواده او در حال حاضر خیمه تحصن در جلو مقام ولایت بلخ برپا کرده‌اند و از حکومت می‌خواهند که عبدالرووف را از بند ربایندگان آزاد کند. پیش از این خانواده او حکومت را به کم‌کاری در رهایی عبدالرووف متهم کرده بودند.

مقام‌های محلی در بلخ نیز گفته بودند که قضیه ربودن این کودک از دایره اداره‌های محلی خارج است و در حال حاضر شخص رییس جمهور، معاونان او و رییس عمومی امنیت ملی آن را پی‌گیری می‌کنند. اعضای شورای ولایتی بلخ معتقدند که شناسایی نشدن ربایندگان این کودک از سوی حکومت در جریان هفت ماه، «شرم‌آور» است.

با این حال آگاهان نظامی احتمال داده بودند که ربایندگان این کودک افراد زورمندی هستند که دولت حتی در صورت تشخیص محل نگاه‌داری او، توانایی بررسی محل را نخواهند داشت.

گفتنی است که نشر نوارهای صوتی شکنجه این کودک در جریان ماه‌های گذشته موجی از نگرانی‌ها را برانگیخته بود و شهروندان با شریک کردن هشتگی در این مورد، خواستار جمع‌آوری پول برای رهایی عبدالرووف شده بودند.

افزایش متقاضیان واکسین کرونا؛

دسترخوان ملی هنوز در سایه تهدیدات امنیتی است

شبکه جامعه مدنی و حقوق بشر

خدمات صحتی و برنامه‌های کمکی دولت در دوران کرونا از آغاز تا کنون فراز و نشیب‌های گوناگونی را پیموده است. از آغاز روند تطبیق واکسین کرونا در کشور، یکی از مشکلاتی که همواره به عنوان مانعی بر سر راه این روند از ولایت‌های مختلف گزارش شده، خودداری مردم از دریافت واکسین بوده که دلیل آن نیز ناآگاهی مردم و وجود شایعاتی مبنی بر مضر بودن واکسین کرونا عنوان شده است. اگرچه در برخی ولایات، هنوز تغییر مثبتی در این مورد نیامده، اما یافته‌های دو هفته اخیر شبکه جامعه مدنی و حقوق بشر از جریان تطبیق واکسین کرونا در برخی ولایات حاکی از تغییر نسبی دید مردم نسبت به این واکسین است که بنا بر گزارش‌ها به افزایش تعداد متقاضیان دریافت واکسین منجر شده است. هرچند در مقابل، برنامه دسترخوان ملی هنوز هم در برخی ولایات به دلیل وجود تهدیدات امنیتی با مشکل مواجه است.

آنچه در ادامه می‌خوانید، خلاصه‌ای از یافته‌های شبکه جامعه مدنی و حقوق بشر در دو هفته اخیر، از چگونه‌گی اجرای برنامه‌های کمکی و آرایه خدمات صحتی دولت در چند ولایت است.

پکتیا

اگرچه برنامه دسترخوان ملی در این ولایت پس از تهدید طالبان متوقف شده، اما گزارش‌ها می‌رساند که در دو هفته گذشته با افزایش نگرانی‌ها از گسترش موج سوم کرونا و جدی‌تر شدن وضعیت، توجه مردم به موضوع دریافت واکسین کرونا بیشتر شده است. براساس گزارش هماهنگ‌کننده شبکه جامعه مدنی و حقوق بشر از ولایت پکتیا، ده‌ها تن که بیش‌ترشان افراد کهن‌سال هستند، برای دریافت خدمات صحتی از روستاهای دوردست به مرکز شهر آمده‌اند. دکتر عبدالمالک عابد، یکی از اکسین‌توران در شفاخانه مرکزی ولایت پکتیا، گفته است که در آغاز مردم تمایل زیادی به دریافت واکسین نشان نمی‌دادند،

اما اخیراً هر روز نزدیک به دوصد تن برای دریافت واکسین مراجعه می‌کنند.

با این حال مسوولان صحت عامه ولایت پکتیا گفته‌اند که به دلیل مخالفت طالبان با روند تطبیق واکسین، از ۲۱ مرکز تطبیق واکسین در این ولایت، تنها پنج مرکز فعال است و باقی‌مانده توسط طالبان بسته شده است.

نیمروز

براساس گزارش‌ها، برنامه دسترخوان ملی در مناطق دورافتاده ولایت نیمروز به دلیل تهدیدات امنیتی متوقف است. در رابطه با روند تطبیق واکسین، کمبود واکسیناتور از مشکلاتی است که باعث کندی این روند شده است. به گفته مسوولان در آمریت معافیت کتله‌ای، با این که آنان موضوع را با مسوولان در میان گذاشته‌اند، اما از آنجایی که تاریخ مصرف واکسین‌ها در حال گذشتن است، ۲۶۰۰ دوز آن به ولایت هرات فرستاده شده است.

غور

روند توزیع مواد در ولسوالی‌های تولک و شهرک ولایت غور هنوز به دلیل تهدیدات امنیتی متوقف است، اما جریان توزیع کمک‌ها در ولسوالی لعل و سرجنگل جریان دارد. از سوی دیگر حمیدالله فاروقی، رییس بخش واکسین کرونا ریاست صحت عامه ولایت غور، می‌گوید به آنان دستور داده شده است که برای جلوگیری از هدر رفتن واکسین‌ها، آن‌ها را به کلینیک‌های فعال بفرستند.

هلمند

برنامه دسترخوان ملی در ۱۸ شورایی که بودجه دریافت نکرده، متوقف است. از سویی طبق گزارش هماهنگ‌کننده شبکه جامعه مدنی و حقوق بشر در

هلمند، از جریان تطبیق واکسین در دانشگاه بست این ولایت، تعداد زیادی از دانشجویان حاضر به دریافت واکسین کرونا نشده‌اند و دلیل آن را عوارض جانبی این واکسین عنوان کرده‌اند.

بامیان

بیش از ۱۲ هزار تن در ولایت بامیان تا کنون واکسین کرونا دریافت کرده‌اند. گزارش‌ها از دو هفته پیش به این سو حاکی از تمایل مردم به دریافت این واکسین است و این در حالی است که تاریخ مصرف واکسین‌های موجود در حال گذشتن است.

لغمان

در این ولایت، در مجموع به بیش از هفت هزار تن واکسین کرونا تطبیق شده است که نزدیک به یک هزار تن از این افراد در دو هفته گذشته دور دوم این واکسین را نیز دریافت کرده‌اند. لغمان یکی از ولایاتی است که روند تطبیق واکسین کرونا در آن، هنوز هم به دلیل ناآگاهی مردم از این واکسین آهسته پیش می‌رود. مشکل دیگر در رابطه با روند تطبیق واکسین کرونا در این ولایت، کمبود لابراتوار برای انجام

آزمایش کرونا در سطح ولایت است. گفته می‌شود نمونه‌ها برای آزمایش به ولایت ننگرهار فرستاده می‌شود که در نتیجه، انجام آزمایش وقت زیادی را در بر می‌گیرد.

جوزجان

به صورت کلی، ناامنی، تهدید شدن شوراهای از سوی مخالفان مسلح دولت و افزایش قیمت مواد در بازار، از جمله چالش‌های موجود بر سر راه برنامه دسترخوان ملی در این ولایت است.

از سویی، در ولایت جوزجان در دو هفته گذشته، نزدیک به چهار هزار تن دوز نخست واکسین کرونا و بیش از ۶۰۰ تن دوز دوم آن را دریافت کرده‌اند. به گفته مسوولان بخش معافیت کتله‌ای در این ولایت، در آغاز روند تطبیق واکسین کرونا، دید منفی نسبت به این واکسین در میان مردم وجود داشت که باعث می‌شد تعدادی از دریافت آن خودداری کنند، اما حالا تمایل به دریافت این واکسین در میان مردم افزایش یافته است. براساس گزارش‌ها، کمبود دستگاه کمک تنفسی (Ventilator) و پی‌سی‌آر (PCR) از مشکلات موجود در شفاخانه کووید-۱۹ این ولایت است.

با این که براساس گزارش‌ها هنوز هم در برخی ولایات‌ها دید منفی و شایعات در مورد واکسین کرونا از بین نرفته، اما تغییر نگرش مردم نسبت به این موضوع و در نتیجه افزایش تعداد متقاضیان دریافت واکسین کرونا در برخی ولایت‌های دیگر، می‌تواند دلیلی برای امیدواری به پیش‌رفت روند تطبیق واکسین تلقی شود. این در حالی است که تطبیق برنامه دسترخوان ملی، به عنوان برنامه کمکی دولت برای خانواده‌های نیازمند، هنوز هم در برخی مناطق ولایت‌های مختلف به دلیل تهدیدات امنیتی با مشکل مواجه است.

◆ شبکه زنان افغان

تحصیل یکی از عناصر عمده عملکرد بنیادی و اساسی هر دولت جهت انکشاف اقتصادی و اجتماعی است. تحصیل، ثبات سیاسی را تقویت می‌کند، سلامت مردم را بهبود می‌بخشد، رشد اقتصادی را ایجاد و حق‌الزحمه‌های بالاتری را تولید می‌کند و موجب رشد دموکراسی و برابری در جامعه می‌شود. تحصیل، منبع توانمندسازی و استقلال، به ویژه برای دختران و زنان است. علاوه بر این، مطالعات نشان می‌دهد که سرمایه‌گذاری بالای تحصیل دختران و زنان، دارای مزایای اقتصادی – اجتماعی قابل توجه و مستقیم در خانواده‌ها و جوامع است که اثرات قابل ملاحظه اجتماعی از جمله تغییرات مثبت در عملکرد و کاهش رفتارهای منفی اجتماعی مانند جرم و خشونت دارد.

در حالی که گروه طالبان رسماً اظهار داشت که دیگر مخالف تحصیل دختران نیست، اما هم‌چنان به محدود کردن تحصیلات دختران ادامه می‌دهد. براساس گزارش‌ها، در بعضی ساعات زیر تسلط طالبان، وضعیت امنیتی خراب است و بر آزادی‌ها محدودیت وضع شده است. دانش‌آموزان و دانشجویان دختر بیم دارند که شاید برای چند ماه دیگر اجازه تحصیل را داشته باشند و هرگز نتوانند اسناد تحصیلی خود را به دست آورند. طالبان محدودیت بر آموزش دختران را براساس آن‌چه مقررات اسلامی می‌خوانند، وضع می‌کنند. برخی از این محدودیت‌ها عبارت‌اند از:

– دختران باید تا صنف شش (که تصور می‌شود به بلوغ می‌رسند) تحصیل کنند؛

– دختران نباید هیچ‌گونه «آموزش غربی» را کسب کنند؛ آن‌ها فقط باید تعلیم اسلامی ببینند؛

– دختران و پسران نباید یک‌جا درس بخوانند.

هرچند باید به این نکته مهم توجه کرد که این محدودیت‌ها با اصول اسلامی سازگار نیست. اسلام به وضوح تعلیم و تحصیل دختران را به عنوان یک حق الهی و فرض بیان کرده است.

برای درک بهتر این موضوع، شبکه زنان افغانستان (AWN) گروهی از محققان و کارشناسان تعلیمی را دعوت کرد تا در یک برنامه اشتراک کنند، موضوع را به بحث بگیرند و وضعیت را تجزیه و تحلیل کنند. در این مقاله، هدف ما در میان گذاشتن نکات اصلی این موضوع برای خواننده‌گان در سراسر کشور است.

قرآن در مورد تحصیل چه می‌گوید: آیا کسب علم در اسلام فرض است؟

داکتر عایشه کادایفچی اورلانا، استاد دانشگاه جورج تاون در حل منازعه است. او هم‌چنین یکی از اعضای موسس «موسسه سلام برای صلح و عدالت» است. خانم کادایفچی می‌گوید: تعلیم دختران کار درستی است، زیرا این یک حق الهی است که در سنت اسلامی به وضوح بیان شده است. قرآن تأکید بیش‌تر بر اهمیت کسب علم دارد و با ذکر بیش از ۸۰۰ مرتبه کلمه علم (دانش) و مشتقات آن، بشر را به تفکر، تأمل و کسب علم و دانش ترغیب می‌کند.

قرآن موضوع را واضح می‌سازد که فقط از طریق کسب علم و دانش، مردم خدا و آفرینش او را می‌شناسند و کسانی که می‌دانند را از کسانی که نمی‌دانند متمایز می‌کند. مثلاً آیه ۹ سوره ۳۹ قرآن می‌فرماید: «آیا کسانی که می‌دانند با کسانی که نمی‌دانند، برابر هستند؟»

دیدگاه پیامبر در مورد تعلیم زنان چه بود؟

طی قرن‌ها در موفقیت‌های اجتماعی، اقتصادی و سیاسی جوامع در طول تاریخ جهان اسلام، زنان تحصیل کرده نقش قابل توجهی داشته‌اند. زنان در حفظ و انتقال (روایت) حدیث و آداب و رسوم (سنت) پیامبر و اهل بیت او بسیار نقش مهم داشته‌اند. با این ملحوظ، به درک بهتر ایمان و توسعه فقه (شریعت اسلامی) کمک کرده‌اند. پس از رحلت پیامبر اسلام در سال ۶۳۲ میلادی، همسران پیامبر هر یک حصه، ام حبیبیه، میمونه، ام سلمه و بی‌بی عایشه برای درک زنده‌گی پیامبر و حفظ سنت او نقش بسیار مهمی ایفا کرده‌اند.

فرضیت کسب علم و تحصیل در زنان و مردان نیز در حدیث و سنت تأیید شده است. بنابراین، تحصیل و فراگیری علم برای زنان و مردان در اسلام فرض قرار داده شده است. مرکزیت تعلیم در سنت اسلامی نیز در حدیث مشهود است، همان‌طوری که مثال‌های زیر نشان می‌دهد:

«طلب علم بر هر مرد مسلمان و زن مسلمان فرض است.» (ابن ماجه)

از سال‌های آغازین اسلام، زنان از جایگاه^۱ و اقتدار والایی در جامعه برخوردار بوده‌اند. پیامبر اسلام خود برای تربیت زنان و دختران کوشید و زنان و دخترانش را به کسب علم ترغیب کرد. زنان در خانه او نه تنها در علوم اسلامی، بلکه در سایر عرصه‌ها مانند طبابت، ریاضیات و غیره تحصیل می‌کردند. نجلا راحل، معاون انجمن مستقل وکلای مدافع، عضو ارشد شبکه زنان افغان و عضو شبکه زنان منطقه: پیامبر فرموده که علم را جست‌وجو کنید، حتا اگر در چین باشد و کسب علم و دانش برای زنان و مردان الزامی است.

دین اسلام با گفتن کلمه شهادت (الله یکی است و حضرت محمد رسول او است)، پدیدار گشت و الله خرد و توانایی را دوست دارد. همسران حضرت پیامبر باسواد بودند، کار می‌کردند و فعالیت‌های اجتماعی داشتند.

پیامبر اسلام مدرسه‌ای را در غزه بدر تأسیس کرد و به اسیران جنگی گفت که هر کسی ۱۰ نفر را باسواد سازد، آزاد می‌شود. مردان و زنان در مدرسه مذکور در حال یادگیری علم بودند.

زنان در جمع‌آوری و تدوین احادیث چه نقشی

تحصیل دختران؛

حق الهی و اولویتی برای توسعه هوشمند

داشتند؟

زنان در نقل و روایت حدیث با ادبیات آن در طول تاریخ اسلامی هم‌چنان نقش مهم داشته‌اند و مجموعه‌های معتبر حدیث مانند صحیح بخاری، بدون تلاش و مشارکت بسیاری از زنان تکمیل نمی‌شد. زنان حدیث‌شناس را محدثه می‌نامیدند. محمداکرم نادوی، دانشمند اهل سنت، در کتابش «لمحدثات» بیش از ۸۰۰۰ محدثه را در طول تاریخ اسلامی با ۴۰ جلد کتاب شناسایی کرده است. این زنان اکثراً در همه بخش‌های دانش دینی به درجه والایی رسیده بودند که از آن‌ها در کسب علم فقه، فتاوی و تفاسیر پیروی می‌شد و آن‌ها به زنان^۲ و مردان تعلیم می‌دادند.

مزایای اقتصادی – اجتماعی تحصیل دختران چیست؟

داکتر عایشه کادایفچی اورلانا: سرمایه‌گذاری در تحصیل مزایای اقتصادی – اجتماعی قابل توجهی دارد. مشارکت دختران در تحصیل اکنون یکی از شاخص‌های اصلی انکشاف اجتماعی و اقتصادی تلقی می‌شود. این تصادفی نیست که کشورهای دارای زنان تحصیل کرده، از رونق و استقلال بیش‌تری برخوردارند. تحقیقات نشان می‌دهد که سرمایه‌گذاری بالای زنان و به ویژه روی تحصیل آنان، اثرات مثبت بی‌شماری دارد، به شمول: ۱) کاهش در میزان باروری زنان؛ ۲) میزان کم‌تر مرگ‌ومیر نوزادان و کودکان؛ ۳) کاهش میزان مرگ‌ومیر مادران؛ ۴) افزایش مشارکت زنان در نیروی کار؛ و ۵) تقویت سرمایه‌گذاری تحصیلی در اطفال^۳.

اطلاعات نشان می‌دهد که سرمایه‌گذاری بالای زنان و دختران از نظر فقرزدایی و رفاه عمومی در یک کشور^۴، موثرترین بازدهی و نتیجه را در پی دارد. مطالعات نشان می‌دهد که اکثراً زنان به دلیل معاش کم‌تر^۵ و اشتغال محدودتر، فقر بیش‌تری نسبت به مردان را تجربه می‌کنند. تحصیل زنان منجر به مشارکت زنان در بازار کار در اجتماع و افزایش در درآمد خانواده‌شان می‌شود. بنابراین، زنان به خود و خانواده‌شان کمک می‌کنند تا از فقر نجات یابند.

آیا رابطه‌ای بین تحصیل دختران و سلامت و خوش‌بختی یک خانواده وجود دارد؟

ضیا مبلغ، فعال حقوق بشر، مشاور موسسه آلمانی یار و محصل، مسوول و عضو تسوید کمیته تدوین قانون خانواده: مطالعات نشان می‌دهد که وقتی زنان بیش‌تر تحصیل کرده باشند، خانواده‌های آن‌ها به صورت عموم و فرزندان‌شان به طور خاص از سلامت و شادمانی بیش‌تری برخوردارند. زنان تحصیل کرده برای رفاه فرزندان‌شان تصمیمات بهتر و مناسب‌تری می‌گیرند و از آن‌ها در مقابل بیماری‌ها محافظت می‌کنند. شواهد نشان می‌دهد زنانی که کنترل بیش‌تری بر منابع دارند، پول بیش‌تری را صرف نیازهای اساسی زنده‌گی مثل غذا، صحت و تعلیم خانواده‌های‌شان می‌کنند. مطالعات هم‌چنین نشان می‌دهد زنانی که تحت خشونت کم‌تر هستند، کودکان‌شان از سلامت روانی بهتر و شادی بیش‌تری برخوردارند.

نجلا راحل: مشکل بی‌سوادی و پیامدهای آن، ناگوارتر و جدی‌تر از آن است که ما فکر می‌کنیم. میزان بالای بی‌سوادی در جامعه، به ویژه بی‌سوادی زنان و بی‌علاقگی به راه حل سریع و عمیق آن، در طولانی‌مدت سایه سنگینی بر زنده‌گی اجتماعی افکندد است.

در بیش‌تر کشورها، مشکل بی‌سوادی به حیث یک مساله فردی محسوب نمی‌شود، بلکه مشکل تمام جامعه دانسته می‌شود. بی‌سوادی یک مشکل برای تمام جامعه است، زیرا تأثیر منفی و مخرب آن را می‌توان در تمام عرصه‌های جامعه مشاهده کرد. در میان جوامع امروزی، در هر کشوری که بی‌سواد کم‌تر باشد، رشد و انکشاف آن از سایر کشورها بیش‌تر است.

محققان علوم انسانی و کارشناسان آموزش، بی‌سوادی زنان را بحرانی خاموش می‌دانند که می‌تواند مانع پرورش و دلیل عقب‌مانده‌گی جامعه شود. یونسکو سواد بزرگسالان، به ویژه زنان را هم‌چون اهرمی برای دست‌یابی به جامعه پایدار می‌داند.

نمونه‌هایی از سهم زنان مسلمان در عرصه‌های غیر از علوم اسلامی

زنان علاوه بر کسب علوم اسلامی، مضامین دیگری را نیز مطالعه و به زنده‌گی اجتماعی و اقتصادی جوامع‌شان کمک کرده‌اند. زنان از اوایل اسلام در عرصه‌هایی مانند ساینس و تکنولوژی برتری داشته و سرآمد دیگران بوده‌اند. مثلاً، امات الوحید سوتیتا المهاملی (متوفای ۹۸۷) از بغداد یک زن مسلمان بود که در بسیاری از عرصه‌ها از جمله ادبیات عربی، حدیث و فقه و هم‌چنین ریاضیات مشهور بود. به همین ترتیب، لوینا از قرطبه (کوردوبا) یکی دیگر از زنان مسلمان قرن دهم بود که به دلیل دانش و تخصص در عرصه علوم شناخته می‌شد، به ویژه مسایل پیچیده و مغلق هندسه و الجبر را به آسانی حل می‌کرد. هم‌چنین رابعه بلخی از افغانستان که در قرن ۹ زنده‌گی می‌کرد، اولین زنی بود که به فارسی مدرن شعر سرود و به دلیل اشعار زیبا شهرت دارد. بسیاری از زنان، بنیان‌گذار یا مسوول مکاتب، مدارس و سایر موسسات آموزشی بوده‌اند؛ مثلاً دانشگاه القرویین که توسط فاطمه الفهری در سال ۸۵۹ میلادی در فیز مراکش تأسیس شد. دانشگاه القرویین به عنوان قدیمی‌ترین دانشگاه در جهان شناخته شده است. ضیفه خاتون (متوفای ۱۲۴۲)،

یکی دیگر از زنان مسلمان بود که علاوه بر نقش سیاسی و اجتماعی، در بخش آموزش در شهر حلب با کمک‌های مالی دو مدرسه را تأسیس کرد؛ مدرسه الفردوس مختص به مطالعات اسلامی و قوانین اسلامی و مدرسه خانکاه که در کنار مضامین شرعی، سایر مضامین نیز در آن تدریس می‌شود.

وضعیت تعلیم و تربیه زنان در جهان اسلام امروزی چگونه است؟

در حالی که برخی نابرابری‌های سیستماتیک در رابطه با آموزش دختران و پسران وجود دارد و دختران در تحصیل از پسران عقب هستند، اما عملاً هیچ کشور مسلمان دختران را از آموزش منع نمی‌کند. حتا بعضی از کشورهای مسلمان در صدد از بین بردن این فاصله‌ها هستند. در میان کشورهای کاملاً اسلامی، تونس، امارات و اندونیزیا دارای بالاترین میزان سواد زنان^۶ هستند که ۹۶٫۱ درصد زنان در تونس^۷، ۹۲٫۱ درصد در اندونیزیا^۸ و ۹۵٫۸ درصد در امارات باسواد هستند. این آمار و ارقامی است که در مناطق مختلف جهان^۹ در مورد آن شنیده نشده است.

قابل ذکر است که این کشورها از تعلیم و تحصیل دختران در همه سطوح به شمول تحصیلات عالی حمایت می‌کنند. در حقیقت، درصدی زنانی که در رشته‌های ساینس، تکنولوژی، انجنیری و ریاضی تحصیل می‌کنند، در خاورمیانه نسبت به غرب^{۱۰} بالاتر است. در امارات ۷۰ درصد فارغان دانشگاه زنان هستند و هم‌چنان ۵۶ درصد فارغان رشته‌های ساینس، تکنولوژی، انجنیری و ریاضی در این کشور را زنان تشکیل می‌دهند. در انستیتوت معتبر ساینس و تکنولوژی مصدر در شهر ابوظبی، ۶۰ درصد از فارغان را دختران تشکیل می‌دهند.

هم‌چنان در مصر تعداد دختران نسبت به پسران در رشته‌های مختلف تحصیلی بیش‌تر است. مثلاً درصدی دختران در رشته تعلیم و تربیه ۷۲ درصد، علوم انسانی ۷۲ درصد، هنرها ۷۳ درصد، ساینس ۵۴ درصد و طب ۵۷ درصد^{۱۱} است. در دانشگاه الازهر مصر (تأسیس شده در سال ۹۷۰ میلادی) که امروزه یکی از مهم‌ترین مراکز آموزشی اسلامی است، دختران از سال ۱۹۶۱ میلادی به این طرف در رشته‌های مختل اسلامی و غیراسلامی به شمول طب و انجنیری تحصیل کرده‌اند.

آیا بین تعلیم دختران و وابسته‌گی کم‌تر به کمک‌های خارجی، رابطه‌ای وجود دارد؟

انکشاف اقتصادی و کاهش فقر، وابسته‌گی یک کشور به کمک‌های خارجی را کم‌تر می‌سازد. به هر اندازه‌ای که یک کشور متکی بر کمک‌های خارجی باشد، نمی‌تواند مستقل باشد؛ چون این وابسته‌گی نقش به سزایی در شکل‌گیری اقتصاد و سیاست یک کشور دارد. داشتن شک اقتصاد قوی و کاهش فقر، از شاخص‌هایی است که وابسته‌گی به کشورهای خارجی را کاهش می‌دهد. اهدافی چون داشتن یک اقتصاد قوی و کاهش فقر، نمی‌تواند بدون اشتراک زن و مرد در اقتصاد به دست آید و زنان نمی‌توانند بدون داشتن تحصیل کافی، اشتراک اقتصادی داشته باشند. از این رو، تعلیم دختران و زنان یکی از نیازهای مبرم برای کاهش وابسته‌گی به کمک‌های خارجی است.

تأثیر محدودیت‌ها بر تحصیل دختران در رشته‌های طبی چه بوده است؟

اگر به زنان و دختران اجازه تعلیم داده نشود، بسیاری از سکتورها به علت نبود منابع بشری با مشکل مواجه می‌شوند که بعداً منجر به عواقب بدی خواهد شد. اگر زنان در سکتور صحت نباشند، به این معنا است که داکتران و پرستاران زن وجود نخواهند داشت و بدون حضور آن‌ها برای زنان ارایه خدمات صحی ناممکن خواهد بود؛ چون زنان ترجیح می‌دهند که توسط داکتران زن تداوی شوند و در بعضی از حالات مردان از ارایه خدمات صحی به زنان منع می‌شوند. در زمان حکومت طالبان در دهه ۱۹۹۰ زنان با محدودیت‌های شدیدی در قسمت دریافت خدمات صحی مواجه بودند. این محدودیت‌ها نظر به دلایل مختلفی هم‌چون منع تحرک زنان بود؛ چون آن‌ها اجازه نداشتند بدون محرم‌شان به شفاخانه جهت تداوی بروند و تنها در شفاخانه‌های مشخص مورد تداوی قرار می‌گرفتند و گاه امکان رفتن به شفاخانه بدون توجه به ممنوعیت‌های دیگر وجود نداشت. این به این معنا است که بسیاری از زنان تداوی نمی‌شدند و بیماری‌شان بدون تداوی باقی می‌ماند که در بعضی حالات عواقب بسیار خطرناک هم‌چون مرگ آنان را در پی داشت. طالبان در این اواخر عین مقررات دو دهه پیش را در ولایاتی که کنترل بعضی از ولسوالی‌های آن را در دست دارند، عملی کرده‌اند. این گروه اخیراً اعلام کرده که زنان نمی‌توانند بدون محرم جنبه مثبت این است در صورتی که زنان در سکتور صحت تحصیل کرده باشند، منابع موجود برای مراقبت‌های صحی تمامی افغان‌ها افزایش خواهد یافت که در آینده نتیجه بزرگ‌تری خواهد داشت؛ طوری که امروزه مردم جهت تداوی به خارج از کشور سفر می‌کنند، چون در افغانستان به معالجه درست دسترسی ندارند.

نسبت ضرورت داکتران زن در یک کشور

نجلا راحل: اگر زنان بی‌سواد باشند، جامعه از داشتن

توسعه هوشمند

داکتران زن، معلمان زن، پرستاران زن و هزاران بخش دیگر که جامعه و به ویژه زنان به آن‌ها ضرورت دارند، محروم خواهد شد. در نتیجه، زنان بیمار مجبور می‌شوند که جهت تداوی به داکتران مرد مراجعه کنند که اکثراً برای آن‌ها آزردهنده است. زنان با مراجعه به داکتران زن، نسبت به داکتران مرد، احساس راحت‌تری دارند.

چرا وضعیت اقتصادی خانواده‌های دارای دختران باسواد با خانواده‌های بی‌سواد مقایسه شده می‌تواند؟

حمیده رضانی، آگاه و دادخواه در زمینه حقوق زن، صلح و امنیت: نقش زن در خانواده که اولین و مهم‌ترین نهاد اجتماعی است، بسا مهم‌تر از مردان است؛ زیرا زنان یک جامعه را در دامان خود تربیت می‌کنند. آنان می‌توانند انسان‌هایی را تربیت کنند که قوی و مفید باشند و یا در مقابل انسان‌های سست‌عصر آن‌ها را تربیت کنند. زنان جامعه را پایه‌ریزی می‌کنند، حال آن‌که اگر این معماران جامعه بی‌سواد باشند، چطور می‌توانند ابتدایی‌ترین و مهم‌ترین آموزش‌ها را که یک فرد در اولین نهاد اجتماعی یعنی خانواده می‌آموزد، به فرزندانش بیاموزند! یک فرد موفق در جامعه، نیازمند تعلیم و تربیت مناسب است که مکاتب و دانشگاه‌ها به نیاز تعلیم وی پاسخ گفته می‌توانند، اما بخش بزرگی از تربیت که از اهمیت برابر با تعلیم برخوردار است، در خانواده پوشش داده می‌شود. در سراسر جهان مادر وظیفه تربیت فرزندان را برعهده دارد، یعنی اهمیت نقش مادر (زن) برابر با تمامی معلمان مکاتب و اساتید دانشگاه‌ها و حتا بیش‌تر است. اگر زنان از تحصیل محروم شوند، یک پای جامعه فلج می‌شود و تأثیر فاجعه‌بارش را به زودی در تمامی عرصه‌ها شاهد خواهیم بود.

جامعه برای حفاظت از حق تعلیم و تربیت دختران و زنان در افغانستان باید چه کار کند؟

ضیا مبلغ: مطالعات نسبتاً وسیعی به تأثیر مثبت آموزش و تعلیم زنان در کشورهای در حال توسعه پرداخته است. این مطالعات نشان می‌دهد که در طول تاریخ، کشورها، امپراتوری‌ها و ملل توسعه‌یافته موفق، بر آموزش زنان تأکید و سرمایه‌گذاری کرده‌اند. در عصر حاضر، نیز میزان تحصیل زنان و دختران در کشورهای توسعه‌یافته، بسیار بالا است و در برخی از کشورهای در حال توسعه، میزان زنانی که جذب دانشگاه‌ها می‌شوند، برابر و یا بالاتر از تعداد دانشجویان مرد است. توسعه حداقل در دو بُعد – توسعه انسانی و پیش‌رفت چشم‌گیر اقتصادی و اجتماعی – با میزان آموزش زنان در این کشورها رابطه مستقیم دارد و تحقیقات نشان می‌دهد که هرچه میزان جذب زنان در مراکز آموزشی و تحصیلی بیش‌تر باشد، این کشورها توسعه‌یافته‌تر هستند. به همین دلیل نیز یکی از شاخص‌های توسعه، سهم و مشارکت زنان در تعلیم و تحصیل است؛ چرا که تعلیم و آموزش زنان، منجر به توسعه اقتصادی و رفاه می‌شود و میزان فقر را به سرعت کاهش می‌دهد. اقتصاددانان نیز بر این باورند که یکی از پرفایده‌ترین سرمایه‌گذاری‌های کشورهای در حال توسعه که مفاد آن به سرعت به دست می‌آید، سرمایه‌گذاری بر آموزش زنان است و هیچ بدیل دیگر توسعه اقتصادی و فقرزدایی، بدون در نظرداشت آموزش زنان، موفق نبوده است.

یکی از دستاوردهای تحصیل زنان، دست‌یابی به توانایی‌هایی است که درآمد زنان، رفاه خانواده و تولید ناخالص داخلی را افزایش می‌دهد. بنابراین، تحصیل زنان مفاد زیادی را برای افراد (زنان) و جامعه دارد. برخی از تحقیقات نشان می‌دهد که دستاوردهای آموزش زنان نسبت به آموزش مردان بیش‌تر است و ۱٫۲ درصد مفاد اقتصادی بیش‌تری را به برای جامعه در مقایسه با مردان به بار می‌آورد. با دسترسی بیش‌تر زنان به آموزش، زنان می‌توانند درآمد جامعه را ۱۰ تا ۲۰ درصد افزایش دهند و به همین درصدی سبب کاهش فقر در هر سال در کشور شوند. زنان می‌توانند سرمایه‌گذاری که بر تحصیل‌شان شده را با منفعت بیش‌تر بازگردانند، حال آن‌که این بازگردانی در مورد مردان پنج درصد است.

- ^{۱-}المحدثات: زنان دانشمند در اسلام توسط محمد اکرم نادوی
- ^{۲-} محمد اکرم نادوی (۲۰۰۷) *المحدثات: زنان دانشمند در اسلام – توسط محمد اکرم نادوی (لندن: چاپ انترفیس) صفحه ۳*
- ^{۳-} *files.eric.ed.gov/fulltext/EJ870099.pdf*
- ^{۴-} سفیرا رشد در امور جهانی زنان، میلانروپور در سفر اخیرش به افغانستان و تعهد ایالات متحده به زنان افغان. ۳۰ ماه جون ۲۰۰۹. موجود دراین آدرس انترنیتی: *www.state.gov/s/gwi/rls/rem/2009/125512.htm*
- ⁵⁻ *https://eige.europa.eu/gender-mainstreaming/policy-areas/economic-and-financial-affairs/economic-benefits-gender-equality*
- ⁶⁻ UNICEF Tunisia at *https://www.unicef.org/tunisia/7-* *https://borgenproject.org/top-10-facts-about-living-conditions-in-tunisia/*
- ⁸⁻ *https://borgenproject.org/top-10-facts-about-girls-education-in-indonesia/*
- ⁹⁻ *https://borgenproject.org/girls-education-in-tunisia/*
- ^{۱۰-} *رانا داجانی، سونالی داوان، و سارا ام اواد (ماه می ۲۰۲۰) نفوذ رو به افزایش دختران در رشته های ساینس، تکنولوژی، انجنیری، و ریاضی در جهان عرب: ما چه آموخته می‌توانیم؟ در جامعه شناسی اسلام جلد ۸ چاپ دوم*
- ¹¹⁻ *https://www.mei.edu/publications/access-university-and-womens-participation-higher-education-egypt*

تسمم با گاز کاربن مونواکساید؛ علائم، وقایه و درمان

دکتر عتیق الله عتیق

در اکثر خانواده‌ها و در محیط کاروبار به دلایل مختلف از منابع طبیعی سوخت برای تسخین منازل و عرضه محصولات در موسم سرما و گرما در کشورهای کم‌درآمد استفاده می‌شود. متأسفانه استفاده نادرست و غیرعلمی این گونه مواد سبب بروز مشکلات صحتی و مرگ‌های ناگهانی در اثر غفلت خانواده‌ها و کارفرمایان می‌گردد. گاز کاربن مونواکساید در خانه‌ها بیش‌تر مورد استفاده قرار می‌گیرد و به دلیل لیکاز آن و تجمع در اتاق باعث مرگ اعضای یک خانواده یا یک کارمند در محیط کار می‌شود. یکی از دلایل دیگر این مسأله بسته بودن اتاق یا دفتر برای جلوگیری از ورود سرما در داخل اتاق است. اگر فردی در چنین حالتی قرار گیرد، شانس تسمم آن فوق‌العاده بلند می‌رود و در مواردی به مرگ شخص می‌انجامد.

این نوشته به منظور شناخت خطرات احتمالی این گونه مواد و آرایه رهنمود مناسب جهت پیش‌گیری از آن تهیه شده است و شیوه‌های تدایوی آن را به بحث می‌گیرد. این گونه گازها برعکس سایر مواد مضره، ابتدا سیستم عصب مرکزی را اغفال می‌کند و شخص در مراحل مختلف تسمم به طور تدریجی در حالی که بی‌هوشی می‌رود که از خود آگاه نیست و در نتیجه فرد را به کام مرگ می‌کشاند. اما سایر مواد زهری هنگام دخول از هر طریقی به عضویت بدن، سبب ایجاد اعراض مخرب در انسان می‌شود و اطرافیان او را وادار به کمک و نجات شخص می‌سازد.

کاربن مونواکساید یک گاز بی‌رنگ، بی‌بو، بدون طعم و غیر مخرش است که در اثر حریق ناقص مواد عضوی حاصل می‌شود. عمده‌ترین شیوه تسمم افراد با این گونه گازها انشاق دود حادثات حریق، دود سوخت ماشین‌ها، دود زغال نیم‌سوخته، کروزین، اجاق‌های برقی و در موارد نادر دود سگرت و میتایلین کلوراید می‌باشد.

گزارش‌ها حاکی از آن است که سالانه حدود ۴۰۰۰ واقعه تسمم با کاربن مونواکساید در امریکا به شعبات عاجل طبی غرض تدایوی ثبت می‌شود.

سازوکار تسمم با گاز کاربن مونواکساید

۱- کاربن مونواکساید با آکسیجن خون میل ترکیبی حدود ۲۵۰ مرتبه بیش‌تر از آکسیجن دارد که در نتیجه سبب کاهش شدید اشباع آکسیجن انساج می‌شود و منحنی تفریق اکسی هموگلوبین به طرف چپ تغییر موقعیت می‌دهد و ظرفیت انتقال آکسیجن به انساج تقلیل می‌یابد.

۲- کاربن مونواکساید به صورت مستقیم سبب نهدی انزایم سیتوکروم اکسیداز می‌شود، وظایف حجرات مختل و با میوگلوبین ترکیب می‌شود و در تقلص عضلی مداخله می‌کند و آن را بی‌نظم می‌سازد.

۳- در حیوانات تخریب‌های دماغی در محل‌هایی از دماغ زیاد است که در برابر اسکمی بیش‌تر حساس است و این حالت باعث شدت فشار پایین می‌شود. زیان‌های ناشی از نبود آکسیجن سبب اختلال در متابولیسم شحمی، ترشح بیش از حد میانجی‌های عصبی انگیزه‌بخش و تغییرات التهابی مانند تروفیل‌ها به جدار اوعیه دماغی می‌شود.

۴- هموگلوبین نوزاد نسبت به هموگلوبین کاهلان بیش‌تر میل ترکیبی با گاز کاربن مونواکساید دارد؛ بنابراین، سوپه آن در خون نوزاد و جنین بیش‌تر از مادران‌شان خواهد بود.

۵- مرکب کاربن مونواکساید بعد از این که سبب تسمم شد، در صورت دور کردن مریض از محل تماس به تخریب و انحلال مواجه می‌شود و می‌توان حدود ۵۰ درصد روند تدایوی را با آکسیجن تسریع کرد و توسط ماسک وجهی و یا تیوب سزنی به مدت ۲۴ ساعت (۲۴-۱۴۸) می‌رسد. در صورتی که در اتاق تسممی باقی بماند، طول عمر آن بیش‌تر می‌شود و به ۲۰۰ دقیقه می‌رسد. با این حال، اگر تدایوی با آکسیجن هاپریباریک صورت گیرد، این میزان از ۲۴ ساعت به ۱۲ تا ۲۰ ساعت تقلیل می‌یابد.

۶- میزان عادی مسموم‌کننده در اتاق «25ppm» در هشت ساعت است و اگر این سوپه به 1200ppm (۰.۱۲ درصد) برسد، برای حیات فوق‌العاده مضر می‌شود. به هر حال، دوام معروضیت به آن فوق‌العاده در سیر مرض نقش دارد. مثلاً معروضیت انسان به مقدار 1000ppm (۰.۱ درصد) گاهی سبب ۵۰ درصد اشباع هموگلوبین می‌شود و ساعت‌ها نیاز است که به سوپه قبلی برسد. در سال ۱۸۹۵ هالدن در تجربه انشاق خود مقدار 2100ppm کاربن مونواکساید را بالای خودش در ظرف یک ساعت اجرا کرد و در ظرف ۳۴ دقیقه سوپه آن به ۲۵ درصد رسید و در نتیجه به سردرد شدید دچار شد. هر قدر شدت و زمان معروضیت زیاد باشد، به همان اندازه سرعت تسمم زیاد می‌شود.

۷- اعراض تسمم بیش‌تر مربوط به اعضای از بدن است که در بیش‌تر فعالیت‌شان به آکسیجن نیاز دارند که شامل دماغ و قلب می‌شود.

علائم

اکثر افراد مسموم از سردرد و دلبدی شکایت می‌کنند. مریضان مصاب آفات اکلیلی ممکن حملات خنق و حتا احتشای قلبی را تجربه کنند. در معروضیت‌های شدید، تشوش تفکر، سنکوپ، کما، بی‌هوشی، بی‌نظمی قلبی، تفریط فشار خون و حتا مرگ را می‌توان دریافت. با وجود این که درجه تسمم با اعراض ربط بسیار واقعی ندارد؛ اما سوپه‌های بلندتر از ۲۵ درصد آن وخیم ذکر شده است و سوپه بیش‌تر از ۴۰ - ۵۰ درصد آن سبب تسمم آشکار می‌شود.

افرادی که بعد از تسمم با کاربن مونواکساید زنده مانده‌اند، نزدشان بقایای نقص عصبی ناشی از اسکمی هیپوکسیک دماغی به ملاحظه می‌رسد که یک نقیصه قابل درک مانند حملات پارکینسون، حالت نباتی ثابت، تشوش‌های شخصیتی و ذکایی است. مطالعات متعدد نشان می‌دهد که تشوش ذکایی، تشوش تمرکز فکری و اختلال مزاج در ۴۷ درصد این افراد ایجاد می‌شود و باقی می‌ماند. معروضیت خانم‌ها در دوره بارداری با این ماده سبب مرگ جنین می‌گردد. تشخیص آن در صورتی که تاریخ معروضیت موجود باشد، مشکل نیست. مثلاً در اکثر موارد رنگ سرخ آلبالویی جلد و یا رنگ سرخ روشن خون وریدی شواهد خوب تسمم است. آزمایش روتین گازات شریانی توسط ماشین، مقدار آکسیجن منحل در پلاسما را از روی سوپه فشار قسمی آکسیجن تعیین کرده است؛ ولی اشباع آکسیجن از روی فشار قسمی آکسیجن تعیین می‌شود که آن قدر قابل اعتبار نیست. راه دیگر تشخیص آن، تعیین سوپه الکترولیت‌ها در خون، گلوکوز، BUN، CREATININE، ECG و آزمایش‌های حامله‌گی است. یکی از علائم دیگر آن، ایجاد اختلالات مؤخر دماغ و ظاهر شدن عقده قاعده‌ای ظاهر است.

تدایوی عاجل

۱- تامین طرق هوایی و تهویه مناسب در صورت نیاز انشاق دود انتوبیشن مقدم به منظور حمایه طرق هوایی؛

۲- مریضان گیج و در حالت کُما و اختلاج اگر موجود باشند، به صورت عرضی هرچه عاجل تدایوی شوند. سیستم عصبی مرکزی به خاطر موجودیت اذیمای دماغی کنترل و به صورت مکرر معاینات عصبی اجرا شود؛

۳- مراقبت دوامدار با استفاده از انجام گراف‌های

برقی قلب به صورت مداوم برای چند ساعت بعد از معروضیت ضروری است. نباید مریض به سرعت از شعبه عاجل رخصت شود و باید مریض با وجود شواهد بهبود حالت کلینیکی به مدت ۶ - ۸ ساعت تحت مراقبت قرار گیرد؛

۴- به خاطر وجود سایر مواد مضره در دود انشاقی با توجه به تسمم سیاناید، مت هموگلوبین و سایر گازهای مخرش‌کننده، تطبیق بیش‌تر آکسیجن لازم است؛

۵- متابولیک اسیدوز باید به صورت عاجل تدایوی شود، تا استفاده از سوپه‌های بای کاربونیت مضاد استطباب نشود.

تدایوی خاص

تطبیق آکسیجن ۱۰۰ درصد و تنفس آکسیجن ۱۰۰ درصد سبب برطرف شدن سریع کاربن مونواکساید از هموگلوبین در ظرف یک ساعت می‌شود و در این حالت اتاق نیاز به شش ساعت هوای پاک دارد. استفاده از یک ماسک محکم و خوب بسته‌شده و یا جریان سریع آکسیجن از طریق دریافت‌کننده و یا استفاده از آکسیجن توسط تیوب سزنی نتایج خوب داشته می‌تواند. تدایوی را الی نزول سوپه کاربوکسی هموگلوبین به زیر ۵ درصد باید ادامه داد و در حالات شدید از آکسیجن دارای کثافت بلند (هایپر باریک) باید استفاده کرد. دور کردن مریض از ساحه آتش‌سوزی و دادن آکسیجن حمایوی از اهمیت بالایی برخوردار است.

پانوشت

- ۱- پوراحمد، جلال (۱۳۸۵)، سم‌شناسی عمومی، چاپ اول، تهران: انتشارات سماط.
- ۲- تقدسی نژاد، فخرالدین (۱۳۸۶)، سم‌شناسی بالینی و مسمومیت‌ها، تشخیص و درمان، چاپ اول، تهران: موسسه نشراتی آبنوس.
- ۳- عالمی، احسان‌الله (۱۳۸۸)، طب عدلی: کتاب درسی برای پوهنزی طب معالجوی، کابل: انتشارات نعمانی.

- 4- Weaver LK et al: Outcome of acute carbon monoxide poisoning treated with hyperbaric or normobaric oxygen (abstract). Undersea Hyperb Med 2001;28(suppl):15, and Weaker LK et al: Hyperbaric oxygen for acute carbon monoxide poisoning. N Engl J Med 2002; 347:1057-1067. Copyright ©2007 The McGraw-Hill Companies.
- 5- National CO Poisoning Surveillance Frame work and Recent Estimates. Shaded Iqbal ,Micael King, JeneitaBell 2011. USA: http://epa.gov/iag/co.html, Aug11, 2011, Research Articles, Vol. 127 Pp 494-498.

د افغانستان اسلامي جمهوري دولت
د سیمه ییزو اورگانونو خپلواکه اداره
د شاروالیو معینیت
د کارموندنی پروگرام
د اداری امریت

د افغانستان اسلامي جمهوري دولت
اداره مستقل ارگانهای محلی
معینیت شاروالی ها
برنامه اشتغالزایی
امریت اداری

Islamic Republic of Afghanistan
Independent Directorate of Local Governance
Deputy Ministry for Municipalities
Eshteghal Zaiee - Karmondena Project (EZ-KAR)

اعلان دعوت به داوطلبی

عنوان پروژه: کرایه گیری یک باب تعمیر برای دفتر ساحوی شهر جلال آباد برنامه اشتغالزایی، معینیت شاروالی ها، اداره مستقل ارگانهای محلی

شماره دعوت به داوطلبی: IDLG/DMM/EZ-Kar/NCB/IOC.No-1.3.2021

برنامه اشتغالزایی ریاست مستقل ارگان های محلی معینیت شاروالی ها از تمام داوطلبان واجد شرایط دعوت بعمل می‌آورد، تا در پروژه داوطلبی کرایه گیری یک باب تعمیر برای دفتر ساحوی ولایت ننگرهار برنامه اشتغالزایی معینیت شاروالی ها اشتراک نموده و کاپی شرطنامه مربوط را به طور سافت از برنامه اشتغالزایی ریاست مستقل ارگان های محلی و یا از طریق ایمیل آدرس ذیل و هم چنان از سایت تدارکات ملی، اکبر به دست آورده، آفر های خویش را طور سر بسته از تاریخ نشر اعلان الی ساعت ۱۰:۰۰ قبل از ظهر مورخ ۱۶ جوزا ۱۴۰۰ ارائه نماید.

جلسه آفر گشایی به ساعت ۱۰:۰۰ قبل از ظهر ۱۶ جوزا ۱۴۰۰ در سالون کنفرانس دفتر ساحوی شهر جلال آباد برنامه اشتغالزایی معینیت شاروالی ها اداره مستقل ارگان های محلی ها تدویر میگردد.

ایمیل آدرس: n.wahedi@ccnpp.org , t.safi@ccnpp.org
procurement.idlg@ccnpp.org

شماره تیلیفون: ۰۲۰۲۲۱۴۰۱۲

در اکثر خانواده‌ها و در محیط کاروبار به دلایل مختلف از منابع طبیعی سوخت برای تسخین منازل و عرضه محصولات در موسم سرما و گرما در کشورهای کم‌درآمد استفاده می‌شود. متأسفانه استفاده نادرست و غیرعلمی این‌گونه مواد سبب بروز مشکلات صحتی و مرگ‌های ناگهانی در اثر غفلت خانواده‌ها و کارفرمایان می‌گردد. گاز کاربن مونواکساید در خانه‌ها بیش‌تر مورد استفاده قرار می‌گیرد و به دلیل لیکاز آن و تجمع در اتاق باعث مرگ اعضای یک خانواده یا یک کارمند در محیط کار می‌شود. یکی از دلایل دیگر این مسأله بسته بودن اتاق یا دفتر برای جلوگیری از ورود سرما در داخل اتاق است. اگر فردی در چنین حالتی قرار گیرد، شانس تسمم آن فوق‌العاده بلند می‌رود و در مواردی به مرگ شخص می‌انجامد.

عزیزی بانک
Azizi Bank

WOMEN'S CURRENT ACCOUNT

حساب جاری زنان

عزیزی بانک مسرت دارد که حساب جاری زنان را به شما معرفی می کند که محصولی اختصاصی برای جامعه محترم و شریف زنان افغانستان میباشد. محصول مذکور حساب جاری به پول مروجی افغانی و دالر امریکایی و دارای هزینه تخفیف در کارتهای ماشین های خود پرداز صرافتی و ماستر دیت کارت ها و همچنان خدمات رایگان پیام کوتاه و بدون هزینه نگهداشت حساب میباشد. این حساب با حد اقل 500 افغانی و 50 دالر امریکایی افتتاح میگردد که نازلترین نرخ برای بانکداری بتواند میباشد.

www.azizibank.af 1515

امریکا و فرانسه خواهان خروج نیروهای آذربایجان از مناطق مرزی ارمنستان شدند

وزارت امور خارجه ایران نیز دو کشور را به خویشتنداری و پرهیز از دامن زدن به اختلافات دعوت کرده و خواهان احترام به مرزها شده است.

نیکول پاشینیان، نخست وزیر ارمنستان، جمهوری آذربایجان را به عدم پای بندی به تعهدش مبنی بر عقب نشینی نیروها از خاک ارمنستان، متهم کرده است.

او جمهوری آذربایجان را متهم کرد که شش ماه پس از آتش بس در قره باغ که با وساطت روسیه به دست آمد، به دنبال تحریک برای «درگیری نظامی گسترده» است.

در این میان، دولت ارمنستان رسماً از روسیه خواهان کمک نظامی شده است.

آقای پاشینیان گفته است که مذاکره با مقامهای جمهوری آذربایجان برای پایان دادن به بحران روز شنبه، نیز ادامه خواهد داشت.

درخواست دولت ارمنستان از روسیه طبق پیمان دفاعی سال ۱۹۹۷ با این کشور صورت گرفته است. روسیه در حال حاضر، مطابق توافق صلح ارمنستان و جمهوری آذربایجان دو هزار نیروی صلح بان به قره باغ فرستاده و در ارمنستان پایگاه نظامی دارد.

سال گذشته ارمنستان و جمهوری آذربایجان پس از شش هفته جنگ، توافق صلحی را امضا کردند که به جنگ میان دو کشور بر سر منطقه مورد مناقشه قره باغ پایان داد. در آن جنگ جمهوری آذربایجان بخش وسیعی از زمینهایی را که در جنگ اول قره باغ از دست داده بود، بازپس گرفت.

امریکا و فرانسه از جمهوری آذربایجان خواسته اند که بلافاصله نیروهایش را از مناطق مرزی ارمنستان خارج کند.

به نقل از بی بی سی فارسی، ایران هم از دو کشور دعوت کرده است که خویشتنداری نشان دهند و اختلافات را از راه مسالمت آمیز حل و فصل کنند.

مقامهای ارمنستان گفته اند که نیروهای جمهوری آذربایجان چند کیلومتر در خاک ارمنستان پیش روی کرده و در اطراف دریاچه سو (سیاه) در نزدیکی مرز دو کشور مستقر شده اند. شمار این نیروها نزدیک به ۲۵۰ نفر برآورد شده است.

ارمنستان می گوید که ورود این نظامیان به ارمنستان، با درگیری مسلحانه توأم نبوده است.

جمهوری آذربایجان فرستادن نیرو به آن سوی مرز را تکذیب کرده و گفته است که نیروهایش فقط مواضع جدیدی را در ناحیه مرزی خود ایجاد کرده اند.

دو کشور بر سر مرزهای خود دچار اختلاف نظر هستند.

سخنگوی وزارت امور خارجه امریکا گفت که این کشور اوضاع در منطقه را از نزدیک دنبال می کند و «انتظار دارد» جمهوری آذربایجان «بلافاصله» نیروهای خود را خارج کند. او افزود: «تحرکات نظامی در مناطق مورد مناقشه، غیرمسئولانه و تحریک آمیز است».

امانوئل مکران، رییس جمهور فرانسه، هم خواهان ترک مناطق مرزی ارمنستان از سوی نیروهای جمهوری آذربایجان شده است.

پس از امریکا، چین مریخ نوردش را بر سیاره سرخ نشانده

زبات مریخ نورد «ژورانگ» چین که با فضاییمی «تیان ون-۱» راهی فضا شده بود، پس از هفت ماه روز شنبه، ۱۵ می، با موفقیت بر سطح سیاره مریخ فرود آمد.

به گزارش یورو نیوز، مریخ نورد «ژورانگ» شش چرخ، ۲۰۰ کیلوگرام وزن و مجموعه ای از آزمایشگاه های کنترل از راه دور دارد. یافتن نشانه هایی از وجود آب زیرزمینی و شواهدی از احتمال وجود حیات در گذشته های دور سیاره سرخ از مأموریت های «ژورانگ» است.

چین بعد از امریکا دومین کشوری است که ربات مریخ نورد را با موفقیت بر سطح مریخ فرود می آورد. این ربات پیشرفته که پس از طی مسافت ۳۲۰ میلیون کیلومتر به مقصد رسید، در عملیاتی خودکار بر مریخ فرود آمد؛ عملیاتی که دستاوردی بزرگ برای چین در عرصه رقابت های فضایی است.

اهمیت این دستاورد برای چین در این است که ارسال پیام رادیویی و دستور به مریخ نورد از زمین حدود ۱۸ دقیقه طول می کشد و بنابراین کنترل و تنظیم لحظه به لحظه عملیات وجود نداشته است.

فرود آوردن مریخ نورد «ژورانگ» آخرین دستاورد بزرگ بلندپروازی های فضایی چین و در رقابت با امریکا است. چین پیش از این در سال ۲۰۰۳ میلادی اولین فضا نورد را راهی مدار زمین کرده و فضاییمی «چانگ ای-۴» را روی نیمه پنهان ماه فرو نشانده بود.

ده میلیون دالر غرامت برای خانواده سیاه پوست کشته شده در امریکا

خانواده سیاه پوستی که توسط شلیک پولیس در شهر کلمبوس ایالت اوهایو امریکا به قتل رسید، ۱۰ میلیون دالر غرامت دریافت می کند. آندره هیل ۴۷ ساله، در دسامبر گذشته با چهار گلوله پولیس کشته شد.

شهر کلمبوس در ایالت اوهایو در امریکا با خانواده آندره هیل برای پرداخت غرامت به توافق رسید. براساس این توافق، خانواده این شهروند سیاه پوست ۴۷ ساله ۱۰ میلیون دالر غرامت دریافت می کند.

به گزارش دوپچه وله فارسی، دادستان ایالت اوهایو گفته است: «هیچ پولی نمی تواند آندره هیل را دوباره به خانواده اش برگرداند، اما ما فکر می کنیم که این یک قدم مهم و ضروری در مسیری درست است».

یک تالار ورزشی در شهر نیز به نام آندره هیل نام گذاری شده است.

در ۲۲ دسامبر سال گذشته یک پولیس سفید پوست آندره هیل را با شلیک چهار گلوله از پای درآورد. این پولیس به محل حادثه فراخوانده شده بود تا دلیل روشن و خاموش شدن ماشین یک موتر در یک پارکینگ روباز را بررسی کند.

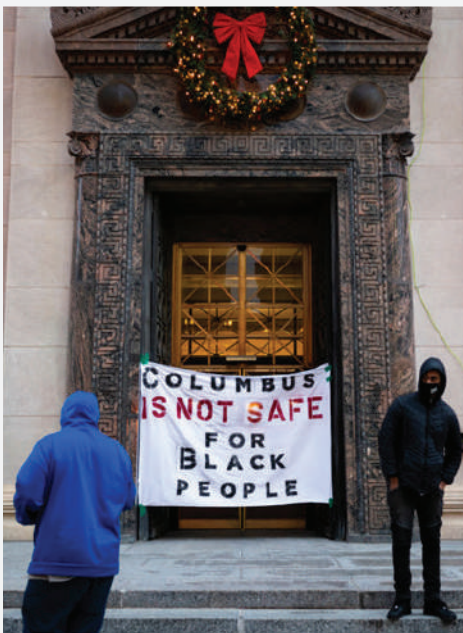
وقتی آندره هیل با گوشی همراه در دست از موتر خارج می شود، مامور پولیس که هم اکنون از کار برکنار شده، چهاربار به طرف او شلیک می کند. این مامور پولیس بعداً گفت موبایلی را که در دست هیل بوده، با سلاح اشتباه گرفته است. با این حال هیچ سلاحی در محل حادثه پیدا نشد.

علیه این پولیس، به اتهام قتل، دادخواست صادر شده است. او همچنین متهم است که خشونت نامتناسب اعمال کرده، به مقتول زمانی که در حال مرگ بوده، کمک نکرده و نیز از وظایفش سوء استفاده کرده است. خانواده مقتول پس از توافق برای دریافت غرامت، از نمایندگان دولت اوهایو سیاسی گزاری کردند. وکیل این خانواده گفته است که حالا مرحله سوگواری برای همه بسته گان می تواند آغاز شود.

شبکه خبری سی ان ان مبلغ مورد توافق برای غرامت را بالاترین مبلغ غرامت پرداخت شده در تاریخ این شهر دانسته است. این توافق باید به تایید شورای شهر برسد.

خانواده جرج فلویید، سیاه پوستی که قتل او توسط پولیس جنبش «جان سیاهان بارزش است» را راه انداخت، ۲۷ میلیون دالر غرامت گرفت.

در یک مورد دیگر نیز خانواده برون تیلور در ماه مارچ ۲۰۲۰ بابت قتل او مبلغ ۱۲ میلیون دالر غرامت دریافت کرد.

کشته شدن ۱۲۲ فلسطینی و نه اسرائیلی در درگیری های اخیر غزه و کرانه باختری

کشته شده اند. فرماندهان نظامی اسرائیل می گویند که هدف حملات با بمداد جمعه به غزه نابود کردن یک تونل زیرزمینی حماس بوده است. به گزارش آسوشیتد پرس، شش عضو یک خانواده در این حمله کشته و بسیاری از بناهای این محله تخریب شده اند. هزاران نفر در غزه پس از حملات نیمه شب پنجشنبه و بمداد جمعه، خانه های خود را ترک کرده اند. با این حال معلوم نیست آواره گان از خطر مرگ رهایی یافته باشند.

با وجود تشدید حملات اسرائیل بر نوار غزه، شلیک موشک از این منطقه به سوی سرزمین های اسرائیلی روز جمعه ادامه یافت و در زمان تنظیم این خبر هم چنان ادامه دارد.

برخی رسانه های عرب زبان شامگاه جمعه گزارش دادند که با وجود فعال بودن سامانه دفاع موشکی گنبد آهنین، شماری از راکت های فلسطینی در اسرائیل سقوط کرده اند.

شده اند. به نقل از یورونیوز، با توجه به ادامه حملات متقابل دو طرف، احتمال افزایش قربانیان در آینده نزدیک، به ویژه در میان فلسطینیان، بسیار بالا است. اسرائیل از بمداد جمعه، چهاردهم می، حملات به نوار غزه را تشدید کرده است. دست کم شش عضو یک خانواده در جریان بمباران یک منطقه مسکونی

براساس آخرین آمارها، در دور اخیر جنگ میان اسرائیل و فلسطینیان در نوار غزه از روز دوشنبه تا شامگاه جمعه، ۱۲۱ فلسطینی از جمله ۳۱ کودک جان خود را از دست داده و بیش از ۹۰۰ فلسطینی زخمی شده اند.

در همین بازه زمانی نه اسرائیلی از جمله یک کودک و یک سرباز کشته و ۵۶۰ اسرائیلی دیگر زخمی